

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014-2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Páclová

Působení uměleckého díla neznámého autora na publikum

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Mercedes Wimmerová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014-2017

BACHELOR THESIS

Tereza Páclová

**The influence of work of art of an unknown author to
audience**

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Mercedes Wimmerová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne: 1. 5. 2017

Tereza Páclová

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí Mgr. Mercedes Wimmerové za její vstřícnost, rady a pomoc při psaní mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá psychologickým výzkumem mé tvorby. V teoretické části se zaměřuje na psychologii umění a rozebírá základní charakteristiku, literární, výtvarné a filmové tvorby. V praktické části analyzuje moji tvorbu a zkoumá, jak jednotlivá díla na lidi působí a jaké pocity to v nich vyvolává.

Klíčová slova

Beletrie, komunikace uměním, metodika výzkumu, psychologie umění, surrealismus, tvůrčí osobnost,

Annotation

The bachelor's work deals with the psychological research of my output. The theoretical part focuses on the psychology of art and analyses basic characteristics of literary, art and film production. The practical part analyses my work and explores how particular pieces of work influence people and what feelings do they raise.

Keywords

Communication arts, creative personality, fiction, research methodology, surrealism, the psychology of art.

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PSYCHOLOGIE UMĚNÍ	10
1.1 Tvůrčí osobnost a podstata umění	10
1.2 Vznik uměleckého díla a jeho struktura	13
1.3 Komunikace uměním.....	15
1.4 Psychologie umění od minulosti po dnešek.....	19
2 ŘEČ LITERÁRNÍ TVORBY	21
2.1 Tvůrčí psaní	22
2.2 Beletrie.....	24
2.3 Filmový scénář.....	26
3 ŘEČ VÝTVARNÉHO UMĚNÍ KONKRÉTNĚ SURREALISMU	30
3.1 Historie surrealismu a hlavní znaky.....	30
3.2 Salvador Dali	31
4 ŘEČ FILMOVÉ TVORBY	32
4.1 Český amatérský film a jeho historický kontext.....	32
4.2 Podstata filmu	34
4.3 Pohled na film očima Davida Lynche.....	36
4.4 Pohled na filmy Jana Švankmajera.....	37
5 ANALÝZA MÉ UMĚLECKÉ TVORBY	40
5.1 Literární tvorba	40
5.2 Výtvarná tvorba	41
5.3 Tvorba krátkých filmů	42
5.3.1 Práce s herci	47
6 PSYCHOLOGICKÝ VÝZKUM	48
6.1 Cíl výzkumu.....	48
6.2 Metodika výzkumu	49
6.3 Výsledky šetření	50
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Tato bakalářská práce je koncipována jako teoreticko-praktická část, která se zabývá psychologickým výzkumem mé umělecké tvorby. Teoretická část je rozdělena na čtyři kapitoly. V teoretické části se nejdříve zaměřuje na první kapitolu, psychologii umění, kde zkoumá její podstatu a smysl. Podkapitola se zabývá tvůrčí osobností a podstatou umění. V další podkapitole dopodrobna líčí vznik uměleckého díla a jeho strukturu. Dále pojednává o komunikaci uměním a završí to stručnou historií psychologie. Celá bakalářská práce je o psychologickém pohledu na jednotlivá díla.

Následuje další kapitola, která se zabývá řečí literatury a tvůrčího psaní. Také zde nahlíží konkrétně na beletrii, nebo scénář, neboť tyto styly používám - jsou součástí mé tvorby. Další kapitola pojednává o výtvarném umění, konkrétně surrealismu, což je má tvorba. Zde vymezuje stručný náhled na minulost surrealismu a vyznačuje jeho znaky. Objevuje se tu okrajově i malíř Salvador Dalí. Poslední kapitolou teoretické části je řeč filmové tvorby, objevuje se zde stručně podstata filmu, historie amatérské tvorby, též náhled na filmovou tvorbu režiséra Davida Lynche, který stejně jako já začínal jako malíř a snaží se psychologicky působit na divákovo podvědomí. V neposlední řadě také filmy českého malíře a režiséra Jana Švankmajera.

Přichází na řadu praktická část, kde analyzuji svoji tvorbu zejména beletrii, surrealistické malby a amatérské krátkometrážní filmy. Poté se zabývám výzkumem mého dotazníku na konkrétní díla a následně je vyhodnotím.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PSYCHOLOGIE UMĚNÍ

Bez psychologického náhledu na umění bychom se nedostali k hlubšímu poznání člověka tvůrčí osobnosti.¹ Psychologie tedy zkoumá psychické stavy člověka, které se mísí během tvoření, či vnímání uměleckého díla. Co se autor snaží říci svým dílem a jak jeho díla, ať už literární, výtvarné, filmové či divadelní na lidi působí a jaké pocity to v nich vyvolává. Umění je nejjednodušší způsob, jak porozumět lidskému podvědomí, když je to mnohdy složité vyjádřit své pocity duše mluvou. Umělecká tvorba je tedy otisk naší duše, nálady, strachu, touhy apod.²

Tato kapitola se zabývá všeobecnou psychologií umění. Její podstatou, funkcí, strukturou umělecké tvorby aj.

1.1 TVŮRČÍ OSOBNOST A PODSTATA UMĚNÍ

Každá umělecká osobnost musí být originální a bohatá, jak po stránce estetické tak i tvůrčí. Umělec musí být svůj a přicházet stále s něčím novým. Tvůrčí osobnost se stala předmětem mnoha psychologických výzkumů. Psychologové zkoumají strukturu tvůrčí osobnosti, možnost rozvíjení tvořivosti aj. Ta se dále rozděluje na: *senzitivita*- citlivost, vytváření problému i tam, kde nejsou. *Fluence*- schopnost nalézat více alternativního řešení, velké nápady. *Flexibilita*- schopnost dívat se na věci z různých uhlů, měnit pozornost, schopnost kombinovat myšlenky a představy. *Originalita*- schopnost vytvářet nové nápady, které jsou jedinečné. *Redefinice*- schopnost přetvořit to co již

¹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 14. ISBN 978-80-247-2329-7

² [www.i-psychologie.blog.cz](http://i-psychologie.blog.cz): Čím se zabývá psychologie umění [online]. ©2015-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://i-psychologie.blog.cz/1503/cim-se-zabyva-psychologie-umeni>

bylo vytvořeno, čili změnit funkci a smysl předmětu. *Elaborace*- schopnost rozvíjení nápadů, práce na detailech. *Intuice*- schopnost řešit věci do hloubky a propojit je tak do více detailů. *Analytičnost*- schopnost analyzovat veškeré zkušenosti. *Improvizace*- schopnost vytvářet, jednat bez příprav (souvislost s fluencí).

Psychologové uvádí, že tvořivá osobnost má bohatý vnitřní život, neustále se zdokonaluje, sní, je otevřená světu, raduje se z tvorby, přesto trpí nejistotami a strachem. Vlastnosti tvůrčí osobnosti se dále dělí na tzv. *Samorostlost*- což znamená, že osobnost je originální, svět vidí po svém, snaží se být sama sebou. *Nezávislost*- osoba je nezávislá na společenských tlacích, má vlastní názor a touhu po svobodě. *Sebeovládání*- schopnost jít si za svým cílem bez, jakéhokoliv omezení. *Seberozvoj*- stále se rozvíjí a zajímá se o duchovní vývoj. *Průbojnost*- Osobnost, která má sebevědomí a odvahu, realizuje své nápady. *Přemýšlivost*- osoba zaujatá k světu, snaží se ho pochopit, ráda pozoruje svět kolem sebe. *Proměnlivost*- osoba toužící po změně, zajímá jí vše nové, nebo neobvyklé, nesnese stereotyp. *Bezprostřednost*- osoba přirozeného charakteru, ráda se předvádí, má smysl pro humor. *Zaujatost*- osoba schopna riskovat, jeví zájem o dobrodružství a tajemství. *Snivost, fantazie*- ráda se odpoutá od reality a vytváří si svět podle svých představ. *Duševní bohatství*- bohatá duše osoby, zpracovaná traumata z minulosti tato psychotraumata jsou zdrojem inspirace tvůrčí osobnosti.

Otakar Zich založil svou typologii na obsahu představ. Podle něho k typu zrakovému patří výtvarníci. Do typu sluchového zase hudebníci, k pohybu patří herci a tanečníci a básnické typy se rozdělují podle básnických prožitků. Zajímavou typologii navrhl také Herbert Read jež vyšel z tzv jungovských typů (intuice, mysl, smysl a cit). Mezi jeho typy malířských směrů patří: 1) Realismus od toho se odvíjí myšlení. 2) surrealismus k tomu patří cítění. 3) konstruktivismus závisí na intuici. Podle českého psychologa Stanislava Drvoty probíhá způsob komunikace podle ikonických znaků. Co se týče fotografického umění, ikoničnost může vést k naprosté věrohodnosti a k naturalismu. V umění, které je založeno na fantazii, je hlavním prototypem surrealismus, který se skládá ze symbolů.³

³ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 391-395. ISBN 978-80-247-2329-7

Umělecké symboly těchto fantazijních představ, se neřídí zákony prostoru, času ani logiky, jsou zde různé prvky představ různě sjednocovány. Jeho typologie se vztahuje k nejčastěji k malířství.

Podstata umění je něco, co nelze definovat, je třeba pochopit vzájemnost vztahů mezi kulturou a společností. V antickém Řecku i v Římě bylo umění vnímáno jako řemeslo, které zahrnovalo mnohé lidské činnosti, z nichž některé ani v dnešní době nezařazujeme jako umění. Ve středověku souvisí umění s věděním a znalostmi. Vzniká tzv. „artesliberales“ což znamená svobodné umění. K němuž patří: gramatika, geometrie, rétorika, hudba a astronomie. Blízké pochopení umění přinesl až romantismus. Přesto však stále není jasné, co lze za umění považovat. Umění jde stále dopředu, vzniká mnoho uměleckých druhů. Lze říci, že umění je způsob komunikace, je to především sebevyjádření svých myšlenek, pocitů, názoru aj. Zobrazení díla musí být zachyceno v obrazném pojetí. Každé umění je obrazem, neboli modelem skutečnosti realistické či snové. Stejně tak musí mít umělecké dílo tzv. estetické uspořádání, které má za úkol působit esteticky krásně, ale také i ošklivě. Každé umění má svou funkci, jak biologickou- spojení psychických a fyzických procesů. Také psychologickou funkci- poznávací, vyjadřovací, odreagování i léčebnou funkci. Též i ekonomická funkce- umění se stává zbožím. Též kulturní funkci i dokonce spirituální funkci opírající se o mystiku a náboženství. Každé umění vychází z vnitřní lidské potřeby tvorby a estetičnosti. Člověk má tendenci prolnout sám sebe v dílech, kde se pak nachází a poznává. Teoretikové zastávají názoru, že umělecký obraz je originálním dílem autora a existuje pouze jedenkrát. A že je lidé různě vnímají. Jiní zase tvrdí, že uměleckých děl je několik kolik je vnímatelů. Pro každého je třeba výtvarné umění či divadelní představení něčím jiným.⁴

⁴ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 15-24. ISBN 978-80-247-2329-7

1.2 VZNIK UMĚLECKÉHO DÍLA A JEHO STRUKTURA

Každé umělecké dílo, které vzniká, má svůj zdroj, ze kterého pochází inspirace k tvorbě. Následuje fáze přípravy díla, vzniká tak námět, nebo téma. Další fází je plánování díla. Vzniká projekt například filmový scénář, notový zápis aj. Umělecké dílo se poté realizuje, natočí se film, interpretuje skladba apod. Nakonec je dílo vnímáno a posuzováno.

Umění komunikuje prostřednictvím znaků. Znakem může být obraz, gesto, slovo podstatě cokoliv. Každý znak vyvolává v našem vědomí význam. Rozlišujeme pět fází vzniku umělecké tvorby znakové konstrukce.

- *Pretext* – představuje text umělcovi inspirace, představy, nebo nějaké vzpomínky
- *Architext* – zaznamenání prvních nápadů do zápisků, skic, poznámek apod. Z toho lze vyčíst, jak bylo dílo plánováno.
- *Prototext* – prototyp - model slouží jako návod uměleckého díla a jeho zhotovení. Jejím třeba dramatický text, model plastiky aj.
- *Text* – konečné a neměnné uspořádání znaků.
- *Metatext* – znamená text o textu, čili rozbor uměleckého díla, nějaké vyjádření podle vědeckých studií či kritické recenze.

Umělecké dílo je soubor komunikačních možností, které existuje v lidském vědomí. Každý vnímatel má právo tvořit vlastní názory na oné dílo. Doba jde stále kupředu a tak historicky staré obrazy například Goyovi jsou s každou dobou vnímány jinak. Dílem může být jakýkoliv předmět, který člověk vyrobil. *Umělecké dílo jako obraz* - zachycení reality v díle, zrcadlení historické skutečnosti, mívá hlubší filozofický dosah. *Umělecké dílo jako výraz* – vztah umělce ke světu, vyjádření vnitřních pocitů duše člověka. *Umělecké dílo jako model* – zobrazení vnímavost světa, umělec zde ukazuje, jak vnímá svět, zabývá se otázkami a smyslem života.⁵

⁵ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 25-28. ISBN 978-80-247-2329-7

Umělec svou tvorbu kóduje zprávou estetickou a motivační. Dospívá, tak tvůrčímu záměru. Každé umění má své nezaměnitelné specifikum. Malíř, režisér, spisovatel atd. To vše jsou rozdílné činnosti těchto umělců, přesto však mají něco společného a to je umělecké sebevyjádření podle znakového systému. Umělec si neustále pohrává se svými myšlenkami, zkouší různé varianty, mnohdy vznikne dílo, které je čistou náhodou. Příkladem jsou malíři S. Dalí a P. Picasso, kteří tvrdili, že jim nebylo jasné, co jejich výtvoři znamenají. P. Picasso řekl, že jeho díla nemají žádný cíl, dokonce ani výsledek, jde tedy pouze o hru a o zkušenost. Podle psychologie jde o kreativní řešení problému. Ve vědomí umělce vznikají nové a nové nápady, vše poté posuzuje podle svého pocitu. Zdá se dílo líbí či nelíbí. Je to tvořivý proces zrání díla. Tuhle strukturu, vytvořil americký psycholog G. Wallas. Patří sem:

- *Preparace* (příprava) Každá realizace díla musí mít svou přípravu.
- *Inkubace* (zrání) Kreativní představa nemá žádné omezení. Tvoří se v bdělém stavu i ve spánku, kde čerpá ze snů. Záměr je tedy zpracován vědomě i nevědomě. Je dobré nad dílem, které vzniká neustále přemýšlet. Aby tvorba byla dokonalá musí dozrát a to vyžaduje čas. Začíná fáze projektování, prolíná se zde realita a fikce. V inkubaci je důležité připravit půdu, obsahově i psychologicky. Umělecký záměr vzniká psychickým napětím, neklidem ba dokonce úzkostí. Tyto stavy dopomáhají tvůrci k stále novým představám.
- *Inspirace* (vnuknutí) Tvůrčí stav vnímavosti, zvýšené citlivosti. Objevují se nápady. Petr Iljič Čajkovskij říká, že inspirace se objeví neočekávaně zčista jasna, je jako zrno budoucího díla. Inspirace je tedy velmi vzácná nepřichází totiž každý den.⁶

⁶ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 379-388. ISBN 978-80-247-2329-7

- *Illuminace* (osvícení) Inspirace dává umělci mnoho materiálu, však ne všechny se dají použít. A právě intuice pomáhá vybrat ty správné nápady. Intuice je pokládána za mystickou, jako osvícení. Máme-li inspirace dochází k iluminaci, důležitější je však samotná příprava. V obrazném slova smyslu – nastavení podmětu. Iluminace a inspirace jsou si hodně podobné, někteří autoři je vůbec nerozlišují.
- *Elaborace* (vypracování) Po fázi iluminace přichází fáze elaborace, tyká se detailů, či jeho částí. Nápad je rozpracován, umělec přesto stále hledá nové nápady a vše dává dohromady.
- *Evaluace* (hodnocení) Hodnocená je každá část díla. Umělec neustále kontroluje umělecký text a jestli odpovídá prožitku. Též zda splňuje záměr. Dramatikové či spisovatelé se dokáží vcítit a prožívat s postavami jejich život.
- *Korekce* (oprava) zahrnuje veškeré úpravy díla to znamená škrty, různé změny. Někdy autor zasahuje do již hotového díla.⁷

1.3 KOMUNIKACE UMĚNÍM

Umělecké předávání má svůj způsob sdělení zpráv, děje se to v průběhu tvorby. Umělec, tak komunikuje prostřednictvím svých uměleckých děl. Veškeré obsažené informace nepoukazují na jednotlivé psychické funkce, ale pohlížejí na celek duševního života člověka. Sdělují prostřednictvím uměleckých prostředků estetického zobrazení. Každý umělec je jiný, jedinečný, jenž dokáže přitáhnout jiné tvůrce a diváky. Někdo se vyjadřuje pomocí literárních příběhů, audiovizuální tvorbou, jiný zase herecky vdechne život postavě v divadelní hře apod.⁸

⁷ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 388-390. ISBN 978-80-247-2329-7

⁸ Tamtéž, s. 189-190

Umění má velký vliv na psychiku člověka, dokáže si ho podmanit. Někteří badatelé tvrdí, že utváří novou harmonii bytostních sil. Je jím vůle, cit a rozum. Komunikace uměním je jednosměrná, vychází z tvůrce k příjemci. Neznamena však, že chybí zpětná vazba. U dvojsměrné komunikaci dochází v divadle při představení.⁹ Co se týče divadla z psychologického hlediska, je divadelní představení dokonalou očistou nejen u herce, ale také působí na diváka. Očista, neboli katarze dochází k vnitřní očistě člověka. Působení filmového, nebo dramatického zážitku, kdy se divák ocitá v nějakém ohrožení nebo strachu.¹⁰ Užívá se též jednak, účinkem uměleckého díla, ale také v tak zvané hlubinné abreaktivní psychoterapii. Pracuje se s minulými životy. Jde se hluboko do minulosti člověka, který byl v tzv. zúženém vědomí. Zpracovává traumata, různé prožitky, strachy i tzv. posthypnotické sugesce. To jsou stavy, které se v člověku vybavují, když je v nějaké situaci, jenž jednou prožil. Tím že si to člověk znovu připomene dojde k sebe očistě.¹¹ Katarze se užívala kdysi v lékařství a znamenala vyčistění těla. Už ve starém Řecku jí užíval filozof Platon, jako metaforu. Aristoteles ve své poetice vymezuje nápodobu mimezis, rozebírá tak jak působí na diváka tragédie. Dojde tak ke třem stádiím a to k: utrpení, strachu a očistci. Divák totiž prožívá utrpení s hrdinou a tak po sléze dojde ke katarzi.¹²

Ta je poslední fází divadelní hry, nebo epického filmu. Nastává po vyvrcholení děje. Očisťuje se vnitřní konflikt jedince, probíhá změna v něco, co došlo v tom příběhu. Sigmund Freud popisuje psychologickou složitost vztahů mezi autorem a jeho dílem,

⁹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 190. ISBN 978-80-247-2329-7

¹⁰ *Psychologie: Základní pojmy: Katarze* [online]. ©2011-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.psychology.estranky.cz/clanky/psychologie/zakladni-pojmy/katarze.html>

¹¹ KLAUDYSOVÁ, M. *Doktorka.cz: Hlubinná abreaktivní psychoterapie* [online]. ©1999-2017 [cit. 2017-5-21]. Dostupné z: <http://psychologie.doktorka.cz/hlubinna-abreaktivni-psychoterapie>

¹² *Psychologie: Základní pojmy: Katarze* [online]. ©2011-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.psychology.estranky.cz/clanky/psychologie/zakladni-pojmy/katarze.html>

postavou a divákem apod. Přehrávání například filmu může u člověka dojít k nějakému připomnění situace, popřípadě traumatického zážitku. Uvolní se tak pacientovi zábrany a jeho potlačené vzpomínky.¹³

Působí-li umělecké dílo na člověka, může si vnímatel pochopit obsah podle svého uvážení, nebo jej dotvoří pomocí fantazie. Vzniká tak v člověku estetický zážitek jeho osobnostních zkušeností. Komunikace uměním se blíží k masové komunikaci. Tvůrce se neobrací k jedinci, nýbrž chce něco sdělit celému publiku, světu. Závisí na divákovi co vyhledává za umění a jak třeba u obrazu vydrží dlouho stát a přemýšlet o něm. Obecný model komunikace se rozděluje takto:

- *Východiskem um. Komunikace jsou potřeby:* Estetické, seberealizace, sebevyjádření, komunikace atd. Má tedy mnoho motivů. To, co je nežádoucí, je potlačeno do nevědomí jejím: potřeba se zviditelnit, vydělat si peníze, být slavný apod.
- *Pojetí tvůrčího záměru je další fáze umělecké komunikace:* Skutečnost, že by malíř namaloval krajinu ještě neznamena, že je to tvůrčí záměr. Rozhodne-li se krajinu vytvořit na plátně, podle vlastního uvážení a fantazie, začíná o tom uvažovat a to je záměr.¹⁴
- *Formulování obsahu umělecké výpovědi:* Nad tvůrčím záměrem pořád přemýšlí, vybírá veškeré informace, myšlenky, příběhy, události či vzpomínky, aby je do díla vložil. Probíhá proces kódování uměleckých informací. Příkladem může být třeba hudební skladatel, zvolí svůj kód konkrétní tónovou řadu, bude na něm záviset obsah jednotlivých částí skladby. Úplně jiný příklad je u výtvarného

¹³ *Psychologie: Základní pojmy: Katarze* [online]. ©2011-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z <http://www.psychologie.estranky.cz/clanky/psychologie/zakladni-pojmy/katarze.html>

¹⁴ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 190-191. ISBN 978-80-247-2329-7

malíře, který maluje kubistický obraz, kód zde ruší rozdíl mezi prostorem a tělesem. V uchopení reality v prolínání různých uhlů pohledu, je poté zobrazena vnitřní konstrukce.

- *Záměr a obsah um. Výpovědi jsou subjektivním duchovním majetkem každého tvůrce: mohou být objektivizovány v díle pouze pomocí kódu.* Každý druh umění má svůj specifický kód, z něhož umělec vyjadřuje své prožitky a emoce. Hudba a její tóny, výtvarné umění tvary a barvy, tanec, který je založen na pohybu, herectví kde je důležitý pohyb, gesta, hlas, herecké akce a dialogy, u filmu zase zvuk, obraz, záběry a různé montáže atd. Kódování znamená, že se přetváří informace, které se transformují.
- *Co odpovídá u tvůrce uměleckého díla vysílání zprávy?* Kódování probíhá v mysli tvůrce, až poté je realizované samotné dílo. Jde-li o výtvarný obraz, závisí na konkrétní barvě, způsobu nanášení aj. Je-li dílo dokončeno, je třeba ho vystavit zkrátka prezentovat.
- *Různorodé motivační pozadí komunikačního příjemce.* Nejsou to jen estetické potřeby, ale také odreagování, zábava aj. Divák se rozhoduje podle psychologických faktorů, podle nálady, oblíbenosti nějakého herce apod. Rozhodne se, jestli půjde na komedii, nebo zvolí složitý psychologický žánr.
- *Příjem zprávy je vnímáním um. Artefaktu.* Jsou zde transformovány podmínky, jak zvukové, tak i světelné na nervové impulzy a dále na vjemy. Lze chápat jako smyslový odraz nějakého díla v hlavě vnímatele. V této fázi se též uplatňuje koncentrace pozornosti.
- *Dekódování – použití transformace na zakódovanou zprávu, která by obnovila původní zprávu.* Původní zpráva je obsah, anebo sdělení co tvůrce do svého díla vložil.¹⁵

Je to nějaký prožitek umělce, který ztělesní do artefaktu. Příjemce dospívá k prožitku vnímaného díla, podobný prožitku tvůrce. Záleží na příjemci, jak vnímá dílo. Každý

¹⁵ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 191-193. ISBN 978-80-247-2329-7

prožitky z díla je podmíněn životní situací. Příkladem je sochař Joan Miró a jeho plastika „Muž a žena“ z roku 1967. Znázorňuje dvě stoličky. Na té menší černé stoličce je umístěno žluté vejce, na větší stoličce zase hnědooranžové je postaven bílý kvádr s černou abstraktní kresbou. Z plastiky lze tedy usoudit, že menší stolička představuje ženu, větší hranatá zase muže. K dekodování sdělení je samotný název díla čili Muž a žena. K pochopení díla je důležité si povšimnout tvarů stoliček, vejce a kvádrů to jsou důležité prvky muže a ženy a jejich vztah. Přesné prožitky umělce a jiné myšlenky vložené do díla se asi nikdy nedozvíme, můžeme jen vnímat a myslet si co tvůrce daným dílem chtěl říct. A tak si tvoříme různé asociace svých představ, názorů a dále přemýšlíme a diskutujeme s přáteli či si o díle čteme odbornou literaturu. Zobrazení um. díla má zpětný vliv na jeho dekodování. Miróovo sdělení se ubírá k vlastnostem muže a ženy, otázek lidského zrození, záhad člověka aj. Závisí na uhlu pohledu, co výtvar chce říct. Nejdřív však musí být dílo dekodováno poté vyloženo.¹⁶

1.4 PSYCHOLOGIE UMĚNÍ OD MINULOSTI PO DNEŠEK

Dějiny psychologie nebyly moc specifikované. O vnímání umění toho víme víc než o tvorbě stejně tak i o osobnosti umělce, než osobnosti vnímatele. Historie psychologie umění se datuje od starověku, vyvíjela se společně s filozofií, estetikou i s dějinami umění. Prvním dochovaným zdrojem je Bharatova Nátjašástra – stará indie VII. – II. Století př. N. 1, objevují se zde základy teorie hudby, divadla, tance, nebo poezie. Nejvyvinutější je dnes hudební psychologie, ta je hluboce zpracovaná.¹⁷

¹⁶ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 193-195. ISBN 978-80-247-2329-7

¹⁷ Tamtéž, s. 31

Další více propracovanou psychologií je estetika, kterou napsal G. Th. Fechner. Kniha staví estetiku na psychologických základech, je zde experimentální metoda. Další knihou je *Estetika, psychologie krásy a umění*. Th. Lipps rozvíjí teorii vcítění a staví jí na tom, že estetická hodnota spočívá ve skutečnosti a prožitek díla vnímatele nezavazuje. Příběh do kterého se vžijeme, může mít i realitě katastrofální dopad. Mnoho psychologických teorií je ve spoustě článků, studií i odborných časopisech. Psychologie má mnoho zaměření co se týče umění. Dějiny psychologie se píšou od roku 1879 v Lipsu, kde byla založena laboratoř W. Wundtem. Zkoumali zde duševní děje a prvky a hledali mezi nimi nějaké souvislosti. Vznikly asociace, které řídí asociační zákony. Podle Wundta je umění produkt fantazie, která má smysl, produktivnost a spontánnost přináší něco nového. Na přelomu 19. a 20 století vznikl psychologický směr gestaltismus nehledal v duševních životě prvky jako asociacionisté, zdůrazňoval prvotnost celku před částmi. Jsou to představy ve vědomí, kde vznikají psychické celky, které se po čase mění na části. Umělecké dílo je důležité chápat, jako strukturu a organický celek. V estetice bylo aplikované tvarové zákony. Hlavním propagandistou tohoto směru je R. Arnheim. Gestaltismus odhalil řadu zákonitostí při jeho vnímání. Dalším směrem byl tak zvaný behaviorismus, neboli duchovědná psychologie, která se staví opozici proti všem dosavadním psychologiím. Odmítá vysvětlovat duševní dění. Psychiku podle tohoto směru nelze vysvětlovat, může být chápána jakkoliv. Předmětem zobrazení je lidský svět, umění je prostředkem porozumění života. Podle některých badatelů psychologie popisuje intuitivní, vcítění do psychiky lidí a vědomí lidstva. Každý umělec nás něco učí, díky básníkům chápeme jiné. Malíři nás učí číst ve tvářích lidí apod. Nejenže prožíváme, ale také se vzdalujeme od svého konání a tím se povznášíme do svobodného stavu. Dalším typem psychologie je hlubinná psychologie, která se opírá o nevědomí je rozdělena na – *psychoanalýzu* (S. Freud) dále na *individuální psychologii* (A.Adler) a *analytickou psychologii* (C.G.Jung) Dalším typem směru je humanistická psychologie, která vznikla v 60 letech v USA navazuje na behaviorismus a psychoanalýzu.¹⁸

¹⁸ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 31-35. ISBN 978-80-247-2329-7

Navrací se k duchovněd. V centru je rozvoj osobnosti, prožívání lásky a přátelství, zvláštní prožitky extáze, duchovní spojení, meditace atd. Dále je třeba zmínit institucionální základnu, která vznikla v 70 letech, byl zde založen tým pro psychologii umění a to v katedře psychologie filozofické fakulty Univerzity J.E. Purkyně. Tým, jenž pracoval do začátku 80 let. Lidé jako: J. Kuric, J. Kulka, V. Smékal, L. Vašina, Z. Hálová. Psychologii se zabývají v menší míře členové kateder psychologie na vysokých školách, jako např: ústav ČSAV v Brně a v Praze. Dalších vysokých škol s uměleckým zaměřením Psychologie se stále vyvíjí a vzrůstá počet mladých odborníků.¹⁹

2 ŘEČ LITERÁRNÍ TVORBY

„*Příběh je král vší literatury, nejen literatury, ale celé slovesnosti*“ Napsala kdysi spisovatelka a scénáristka Daniela Fisherová v knize: *Drbání kožichu aneb poznámky ke stavbě a smyslu příběhu*.²⁰

Tato kapitola se zabývá literární tvorbou, vymezuje tvůrčí psaní a nahlíží na jednotlivé její funkce i z psychologického hlediska. Objevuje se zde beletrie a filmový scénář.

¹⁹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 35. ISBN 978-80-247-2329-7

²⁰ FISHEROVÁ, Daniela. *Drbání kožichu aneb poznámky ke smyslu stavbě příběhu* [online]. ©2008-2017 [cit. 2017-05-21]. Forma pdf. s. 2. Dostupné z: <http://www.renenekuda.cz/kniha-drbani-kozichu-kurz-tvurciho-psani-zdarma/>

2.1 TVŮRČÍ PSANÍ

Lidé si vypráví své příběhy od nepaměti a tak není divu, že literatura i dnes je stále vyhledávaná. I přesto, že některé příběhy z knih jsou zfilmované. Jediný, kdo se obejdou bez příběhu jsou lyričtí básníci, těm stačí se jen pro něco nadchnout.

Příběh, neboli historia pochází z Řecka a znamená zvidání. „Neexistuje příběh bez autora“ Reálný život kolem nás, netvoří příběhy, ale naše mysl tvoří pouhou reálnou verzi. Pokud příběh prožijí dva, tři lidé, tak už jsou to tři různé příběhy. Každý z těch lidí má svou verzi a každý z nich je originální.²¹ Každý příběh, který se rodí v naší mysli má svou motivaci a ta má svůj určitý způsob objevování terénu. Můžeme čerpat ze snu, z nějaké životní zkušenosti, či situace. Motivem může být třeba louka posetá květy, škola apod.²² Každá povídka, nebo román musí mít časovou posloupnost, řídí se osnovou:

- *Úvod – expozice* - uvedení děje do příběhu
- *Zápletka – kolize* – důležitá myšlenka v příběhu, na závěr je vyřešena, pokud tedy nemá otevřený konec a je na čtenáři co si domyslí podle svého uvážení.
- *Vyvrcholení – krize* – v textu je největší napětí.
- *Rozzuzlení – peripetie* – zklidnění situace
- *Závěr – katarze* – shrnutí celého příběhu, vyvození smyslu, pointy.²³

²¹ FISHEROVÁ, Daniela. *Drbání kozichu aneb poznámky ke smyslu stavbě příběhu* [online]. ©2008-2017 [cit. 2017-05-21]. Forma pdf. s. 2-3. Dostupné z: <http://www.renenekuda.cz/kniha-drbani-kozichu-kurz-tvurciho-psani-zdarma/>

²² HRDLIČKA, František. *Průvodce po literárním řemesle: (základy tvůrčího psaní)*. 2. dopl. vyd. Praha: Akropolis, ©2008. s. 9-13. ISBN 978-80-7304-090-1.

²³ VINŠOVÁ, Světluše. *PravopisČeský.cz. Vypravování* [online]. ©22.3.2017 [2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.pravopiscesky.cz/vypravovani-pra-1149-9357.html>

Příběh by neměl být předvídatelný, má-li se stát úspěšný. Neměli bychom tedy vědět dopředu, co se stane například s hlavním hrdinou. Autor by měl čtenáři, či divákovi klást neustále otázky, měl by ho zdržovat od odpovědi a vzbuzovat zvědavost, jak příběh dopadne. Čili divákova, nebo čtenářova pozornost by neměla klesnout. Podle výzkumu, čtenáře nejvíce upoutá začátek a konec, který si vždy dobře zapamatuje. Měl by tedy vzbuzovat velký dojem. Na příběhu je nejdůležitější, jak to celé dopadne, koncem se autor zabývá už od začátku, připravuje totiž pointu, která je v textu nepostradatelná. Žádný člověk nechce slyšet, jak příběh dopadl, chce vidět jeho průběh.

Každý příběh je jiný, liší se svým tempem. Záleží na autorovi, zdali bude v několika stránkách popisovat postavy či okolí do různých detailů. Nebo se příběh bude ubírat rychleji. Závisí také na tom, jestli příběh je jen fikce autorovi fantazie, nebo je podle skutečné události. Lidé ovšem často sahají po knihách, které jsou založeny na reálných a skutečných příbězích o životě, nebo o tajemnu vesmíru apod. Čtenáře láká zvědavost, chce být neustále něčím překvapován. Možná si koupí knihu protože mu třeba hlavní hrdina připomíná jeho život, nebo chce nahlédnout pod pokličku záhadám lidské existence a nadpřirozeným úkazům. Nebo chce raději vidět jinou realitu, jiný svět, který se dotýká snů a fantazie. Každý výborný nápad se rychle šíří a napodobuje, čím ztrácí veškerou originalitu²⁴

Napodobování z řeckého slova - *mimésis* – znamená nápodobu skutečnosti. V literatuře je mimesis opakem katarze. Básníci totiž napodobují své ideje. Už psycholog Sigmund Freud vysvětlil z psychologického hlediska, vztah mezi autorem a jeho dílem i čtenářem.²⁵

²⁴ FISHEROVÁ, Daniela. *Drbání kožichu aneb poznámky ke smyslu stavbě příběhu* [online]. ©2010-2017 [cit. 2017-05-21]. Forma pdf. s. 6-13. Dostupné z: <http://www.renenekuda.cz/kniha-drbani-kozichu-kurz-tvurciho-psani-zdarma/>

²⁵ Wikipedie otevřená encyklopedie, *Mimésis*. [online]. ©2015-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mim%C3%A9sis>

Aristoteles a Platon spolu nesouhlasili, co se týče mimésis. Každý z nich měl jiný názor. Platon tvrdil, že napodobování je pouhé kopírování něčeho, co už existuje. Aristoteles s ním však nesouhlasil podle něj je napodobování přirozené a děje se v lidské mysli již od dětství a tím se člověk učí. Může být též napodobováno i to, co vůbec neexistuje čili vlastní představy.²⁶ Německý literární vědec Erich Auerbach se zaměřuje na otázky mimésis nakolik my napodobujeme literaturu. Podle psychiatra Radka Honzáka příběhy na nás vždy zapůsobí, čímž nás velmi ovlivňují. Všechny možné příběhy, které jsme kdy četli, nebo viděli, v nás zanechávají stopu. Vytvářejí nám kódy, paradigmaty, že tak to na světě chodí apod. Fanoušci mají své hlavní hrdiny, které napodobují. Například Oliver Twist, Tarzan atd.²⁷

2.2 BELETRIE

Beletrie se označuje, jako umělecká próza, která se nedělí na verše a je mnohotvárná. Dokáže do sebe pojmout všechny prostředky poezie. Mezi základní prozaické žánry patří: Novela, román, povídka, fantasy prózy, poetické a dramatické žánry. Za velký prozaický žánr je pokládán román, který se rozvinul ve 20. století. Je různorodý, volný a mnohotvárný prostě neomezený. Je to podstatě experiment s jazykem nových výrazových možností.²⁸

²⁶ KALIVODOVÁ, P. *Platón versus Aristotelés v náhledu na umění*. Plzeň ©2015. Bakalářská práce. Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, Fakulta filozofie, Vedoucí bakalářské práce Mgr. Kryštof Boháček Ph.D. s. 26.

²⁷ FISHEROVÁ, Daniela. *Drbání kožichu aneb poznámky ke smyslu stavbě příběhu* [online]. ©2010-2017 [cit. 2017-05-21]. Forma pdf. s. 14. Dostupné z: <http://www.renenekuda.cz/kniha-drbani-kozichu-kurz-tvurciho-psani-zdarma/>

²⁸ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, © 2008. s. 307. ISBN 978-80-247-2329-7

Novela v sobě zahrnuje poutavý příběh s výrazným zakončením. Též se děje i u povídky, která je kratší má jednoduchý děj. Nejpodstatnější vlastnost řeči, prózy je její průhlednost, stejné je to jako u výtvarného konceptuálního umění. Dílo jako idea, duchovní projekt, vystupuje z jevu konceptuálního umění a má stejnou hodnotu. Slova jsou nejdůležitějším můstkem prozaické komunikace. Pro čtenáře je to něco, jako okno, ze kterého se dívá do okolního světa. Do prózy patří také fonologická specifika. Základem jsou věty, které se shromažďují do odstavců a do kapitol. Všechny tyto části tvoří jednotu obsahu. Název i titul díla může vyjadřovat hlavní myšlenku autora. Bylo to také i v minulosti u autorů, jako byl například: Jan Amos Komenský a jeho *Labyrint světa a ráj srdce*, který má rozsáhlý titul.

Sémantika odstavce či jiných celků má svůj psychologický jev, dochází k němu při vnímání textu. Přečte-li si čtenář odstavec, v jeho vědomí je přítomen obsah všech vět i každé následující i předcházející věty. Tento jev se nazývá *významová akumulace*.

Prozaická řeč u románu má svůj smíšený jazykový útvar. Několik jazyků propojujících se stylů. Román je složitý žánr vyjadřování. M. M. Bachtin rozdělil román do stylových složek, které se spojují všechny do jednoho celku. Patří mezi ně:

- Autor se může stát vypravěčem.
- Jednoduchost rozmanitých forem, příběhy z běžného života.
- Autoři píšící deníky, dopisy aj.
- Vědecké a filozofické úvahy autora
- Stylizované dialogy mezi hrdiny.

Prozaická kompozice patří do obsahu díla. Asociativní kompozice je spjata s psychologickými vazbami. Je jím například: dílo *Pan Teste* od Paula Valéryho, vystupuje zde duchovní člověk, jenž vstupuje do nitra vlastní duše. Je naprosto odvrácen od světa jevů.²⁹

²⁹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, © 2008. s. 307-311. ISBN 978-80-247-2329-7

Základním protikladem prozaické řeči je opačný popis a vyprávění díla. Do řeči umělecké prózy patří: Námět, téma a motiv. Látkou lze rozumět skutečnost, kterou autor zvolil. Zpracoval tak svou myšlenku, neboli téma – je to složka ideová, má ideový obsah. Spadá pod motiv – je nejmenší významovou jednotkou literárního díla. Má-li dílo děj je označeno za fabuli. Syžet nám předkládá veškeré informace o fabuli.

2.3 FILMOVÝ SCÉNÁŘ

Scénář je kostrou každého filmu, bez něho by film nemohl vzniknout. Vyžaduje proto opravdový talent. Smysl pro příběh, obrovskou vizuální představu, cit pro dialog postav. Scénárista musí být i tak trošku filozofem, chce-li sdělit myšlenku prostřednictvím obrazu. Ale samotný scénář se však neobejde bez režiséra, a když je režisér i sám výborný autor scénárista, může mluvit o štěstí.³⁰

Scénář není jako román, kde nahlížíme třeba do hlavy hlavní postavy, nahlížíme do jeho pocitů, myšlenek, skutků apod. Scénář je příběh a jeho řeč se odvíjí v obrazech na filmovém plátně. Každý scénář má svou strukturu dějové linie. Je jím začátek, prostředek a konec což je ovšem samozřejmé. Rozvíjí se také ještě dále na expozici, konfrontaci a rozzuzlení. Scénář je jako šachovnice, bez ní se neobejde nikdo, neboť se skládá na části. Figurky by znamenaly herce a pravidla hry zase pravidla ve scénáři. Příběh je rozdělen na části, je jím: *Děj, postavy, obrazy a sekvence*. Samozřejmě i dějství, jednotlivé epizody, hudba aj.³¹

³⁰CARRIÈRE, Jean-Claude. *Vyprávět příběh*. Vyd. v ČR 2. Přeložil Tereza BRDEČKOVÁ, přeložil Jiří DĚDEČEK. Praha: Limonádový Joe, ©2014. s. 5. ISBN 978-80-905624-2-4.

³¹FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. Přeložil Lukáš HOUDEK V Praze: Rybka, ©2007. s. 15-17. ISBN 978-80-87067-65-9.

Scénář není totéž, jako dramatický text, neboť se píše úplně jinak. U dramatického textu je na stránce pouze jeden sloupec, kdež to ve filmovém scénáři jsou dva sloupce. Levý popisuje to, co se děje v jednotlivých obrazech například příchody postav, pohyb kamery, různé záběry na objekty či herce apod. V pravém sloupci se objevují dialogy postav, hudba, ruchy a triky. Aby vznikl scénář, musí se zrodit myšlenka čili námět. Dále je to synopse, která stručně popisuje postavy a zápletky odpovídá námětu. Mívá 10 až 15 stránek. 50 až 60 stránek má filmová povídka tzv. treatment, v něm je celý děj filmu. Tyto dvě verze čili synopse a treatment, konzultuje scénárista s režisérem, nebo dramaturgem. Ještě se vše mění, pokud například je příliš dílo finančně náročné. Producent poté udělá přesný výpočet nákladů, zdali se film vůbec může točit. Často se však musí scénárista či režisér spokojit s kompromisem, je-li film náročný na natočení.³²

Každý film má jinou délku, co se týče ve světě. Tak například v USA má film dvě hodiny trvání. U evropských či zahraničních je to hodinu a půl. Ve scénáři je jedna stránka jedna minuta natočeného filmu.

Jak už je výše zmíněno scénář má v každém dějství svou úlohu. Už Aristoteles předurčil dramatickou jednotu – místa, času a děje. U prvního dějství je to:

- *expozice* - začátek dramatické akce. Jednota, která je dlouhá třicet stránek a je tedy zasazena do prostoru obsahu celého děje. Je na scénáristovi aby postavy, dramatickou scénu postavil a vytvořil vztah mezi hlavními hrdiny a dalšími lidmi v příběhu. Hodně závisí na tom, jak působí film po pár minutách shlédnutí, stačí deset minut, abychom zhodnotili, zdali je film dobrý či nikoliv. Deset minut, totiž je deset stran scénáře.³³

V této krátké části musí scénárista dobře představit hlavního hrdinu takový jaký je. Důležitý je začátek děje, čili odkrytí dramatické premisy příběhu.

³² HRDLIČKA, František. *Průvodce po literárním řemesle: (základy tvůrčího psaní)*. 2. dopl. vyd. Praha: Akropolis, ©2008. s. 101. ISBN 978-80-7304-090-1.

³³ FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. Přeložil Lukáš HOUDEK V Praze: Rybka, ©2007. s. 18-19. ISBN 978-80-87067-65-9.

- *Konfrontace* – jedná se o dějství druhé. Má šedesát stránek. Zde hlavní hrdina naráží na různé překážky. Důležité je čeho chce hlavní hrdina dosáhnout, co je nejhlavnější motivací příběhu, za čím si postava jde apod. Když už známe všechno o postavě můžeme jí tvořit překážky a to je příběh, neboť každá postava ve scénáři musí mít nějaký konflikt, musí něco řešit.
- *Rozuzlení* – Dějství třetí trvá od druhého dějství do konce. Jde o rozřešení děje o tom, jestli například postava zemře, nebo se ukáže, že je vrahem, jde-li o detektivní příběh. Neznamená však konec příběhu. Koncem se rozumí konkrétní obraz.

Téma je nedílnou součástí příběhu, vytváří děj i postavu. Scénárista proto musí vědět co se postavě děje a proč. Tématem může být novinová zpráva, událost, která se stala příbuzným apod. Důležité je mít téma rozpracované od začátku až do konce.³⁴

Sekvence – kostra scénáře, určuje pevné místo. Je jako domino, má jednu myšlenku, která má několik obrazů propojených s ní. Stejně jako u domina stačí, aby jedna kostka slétla, a spadne vše. Sekvenci lze vybudovat za pomoci obsahu detailů.

Než scénárista začne psát scénář, musí mít rozmyšlené čtyři zásadní věci a to úvod, bod obratu na konci prvního dějství, bod obratu na konci druhého dějství a konec.³⁵ Žádný scénář se neobejde bez filmového obrazu, spojí-li se skvělé obrazy, vznikne skvělý film.³⁶

³⁴ FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. Přeložil Lukáš HOUDEK V Praze: Rybka, ©2007. s. 18-29. ISBN 978-80-87067-65-9.

³⁵ Tamtéž, s. 108-110

³⁶ Tamtéž, s. 146

Jsou to scény, které nám utkví v paměti. Příkladem je například Psycho – scéna se sprchou. Důležitou část hraje místo a čas ve scénáři. Místo, kde je příběh posazen například na letišti, v chatě apod. To znamená exteriér venku a interiér vevnitř. Čas rozhoduje, též závisí na tom, zdali chceme točit přes den či noc. Když přecházíme do jiného obrazu třeba z pokoje do pokoje. Už se mění obraz a postavení kamery. Každý obraz odkrývá nějakou část informace důležitou pro diváky.³⁷

Kdysi bylo všechno jinak, scénáristi museli popisovat každou dekoraci, clonu aj. Něco však zůstalo stejné a to jednotlivé rozzáběrování, detail, polodetail, celek apod. Scénář má osobitou techniku a přechodný tvar to znamená, že existuje jen na krátkou dobu dokud se film nenatočí pak dočista zmizí a už si ho nikdo nepřečte. Scénář by se tedy neměl číst jako román, ale měl by se vidět, jako budoucí film.³⁸ Tvůrci by měli počítat s vnímavějšími diváky. Divák totiž věří všemu co se děje na filmovém plátně. Film ukazuje pravdu, kterou si divák podmaní, věří i umělé krvi, že je opravdová, pádu muže ze střechy apod.³⁹

Občas se stane, že se scénář obzvláštní nepřímou akcí, která s tím nemá se scénářem nic společného, vznikne podstatě na place během natáčení, kdy jsou už rozmístěné dekorace, herci jsou na místě apod. Tam se může urodit nová myšlenka režiséra či scénáristy, zdá-li se scéna třeba příliš nudná. Změní se, nebo přidá rekvizita, herec udělá nějaké gesto apod.⁴⁰

Scénář je určen snad padesáti profesionálům a každý z nich ho bude číst jinak. Produkční si vyhledá počet dní a nocí. Kameramana bude zajímat světlo, jednotlivé

³⁷ FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. Přeložil Lukáš HOUDEK V Praze: Rybka, ©2007. s. 146-149. ISBN 978-80-87067-65-9.

³⁸ CARRIÈRE, Jean-Claude. *Vyprávět příběh*. Vyd. v ČR 2. Přeložil Tereza BRDEČKOVÁ, přeložil Jiří DĚDEČEK. Praha: Limonádový Joe, ©2014. s. 15-17. ISBN 978-80-905624-2-4.

³⁹ Tamtéž, s. 20

⁴⁰ Tamtéž, s. 37

záběry, jejich náročnost. Herci budou číst jen svou postavu. Producent v něm uvidí třeba skvělý film, který naroste na popularitě atd.⁴¹

3 ŘEČ VÝTVARNÉHO UMĚNÍ KONKRÉTNĚ SURREALISMU

Surrealismus vznikl v Evropě, je to umělecký směr i životní styl, jehož snaha je osvobodit mysl a nahlédnout do podvědomí myšlenek a snů.⁴²

Tato kapitola se zabývá stručnou historií surrealismu, jaké má znaky, čím se vyznačuje apod. Zaměřuje se na umělce Salvadora Daliho a jeho tvorbu pohled na svět atd.

3.1 HISTORIE SURREALISMU A HLAVNÍ ZNAKY

Surrealismus panoval v době 1918 až do 1940, byl založen v Paříži deseti lidmi a dostal se ještě dále do světa, dokonce i do Austrálie. Ovlivnil nespočet lidí po celém světě. Důležité osobnosti surrealismu byli: Aragon, Andre Breton, Éluard a Péret ti formovali dadaistickou skupinu, která vznikla uprostřed války.⁴³

⁴¹ CARRIÈRE, Jean-Claude. *Vyprávět příběh*. Vyd. v ČR 2. Přeložil Tereza BRDEČKOVÁ, přeložil Jiří DĚDEČEK. Praha: Limonádový Joe, ©2014. s. 62. ISBN 978-80-905624-2-4.

⁴² Wikipedie otevřená encyklopedie, *surrealismus* [online]. ©2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Surrealismus>

⁴³ NADEAU, Maurice. *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty*. Přeložil Zbyněk Havlíček. Olomouc: Votobia, ©1994. s. 13-14. ISBN 80-85619-63-6.

Od roku 1922 se zrodil nový způsob myšlení. Filozofické, psychologické a vědecké objevy. Zapojil se Einstein, Freud a další. Tak vzniklo nové pojetí světa. Směr dada byl pokládán za kritizující a výsměšné umění. Poté zaniklo a vznikl nový směr, a to surrealismus. Který určil nový pohled na nevědomý, snu, halucinačních stavů aj. Prvním surrealistickým dílem byl text *Magnetické pole* podle Bretona. V obrazech se objevují intuice a inspirace. Na to přišel už Freud.⁴⁴ Nejvíce se surrealismus rozvinul v roce 1924. Andre Breton sepsal Manifest surrealismu. Sigmund Freud proměnil způsob cítění a vnímání celkově světa. zkoumal tzv. *hlubinné já* a našel způsob jak se dostat nevědomě k inspiraci, pomocí nočních snů. Surrealismus je duchovní cesta, možnost popsat narcistické sny, bláznivé halucinace i potlačené pudy. To vše spadá pod duševní vnímání. Umělci se otevírá brána fantazie. Obrazy v surrealistickém období měli hluboký smysl vyjadřující nějakou myšlenku. I když se obraz zdál být často až nesmyslný skrýval kde jakou metaforu.⁴⁵ Od roku 1933 se v surrealismu uplatnili i malíři, jako: Arp, Miró, Ernst, Dalí, nebo Kahlo aj. Příchod Salvadora Dalího s ním přináší nové hnutí, schopnost přetvářet hmotný svět faktů.⁴⁶

3.2 SALVADOR DALÍ

Salvador Dalí patřil mezi nejznámější španělské malíře surrealistického období. Už od útlého dětství maloval a měl i výstavy doma.⁴⁷

Odešel studovat do Madridu. Experimentoval s kubismem a dadaismem. Dalí obdivoval malíře Pabla Picassa, který ho hodně ovlivnil. Později Dalí začal tvořit svou vlastní

⁴⁴ NADEAU, Maurice. *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty*. Přeložil Zbyněk Havlíček. Olomouc: Votobia, ©1994. s. 43-44. ISBN 80-85619-63-6.

⁴⁵ GLENN, Martina. Artmuseum.cz, *surrealismus*. [online]. ©1999-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=105

⁴⁶ NADEAU, Maurice. *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty*. Přeložil Zbyněk Havlíček. Olomouc: Votobia, ©1994. s. 143-145. ISBN 80-85619-63-6.

⁴⁷ GLENN, Martina. Artmuseum.cz, *surrealismus. Salvador Dalí* [online]. ©1999-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=460

tvorbu a připojil se k avantgardním umělcům. Dalí byl provokatér společnosti, vybízel jí k ostré kritice. Miloval vše, co bylo zakázané ve společnosti. Jeho díla měla často násilný podtext, které prožíval ve svých nočních snech z nichž čerpal inspiraci.⁴⁸

I do dnešní doby jsou jeho pozoruhodná díla uctívána. Jeho obrovská fantazie, která přemůže všechny meze. Nahlížíme skrz obrazů do jeho světa a okrýváme možnou hádanku v díle. Která je jakým si vzkazem, metaforou autora. Jsou teorie, které tvrdí, že byl rozpolcený, věřil totiž všemu.⁴⁹

4 ŘEČ FILMOVÉ TVORBY

Tato kapitola se zabývá podstatou filmu, kamerové záběry, stříhová skladba, hudba, práce s hercem aj Těž se zabývá amatérským filmem a jeho historickým kontextem. Nahlíží na podstatu oroginální filmové tvorby Davida Lynche.

4.1 ČESKÝ AMATÉRSKÝ FILM A JEHO HISTORICKÝ KONTEXT

Podle historie lze usoudit, že amatérský film nemusí být zrovna tím úplně nejhorším filmem, jelikož nemá profesionální prostředky, možná ani ne tolik financí. Je dělán s radostí, ne kvůli penězům či slávě. A tím je prostě jiný.⁵⁰

⁴⁸ GLENN, Martina. Artmuseum.cz, *Salvador Dalí* [online]. ©1999-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=460

⁴⁹ DALÍ, Salvador. *Tajný život Salvadora Dalího*. Přeložila Ludmila VAŇKOVÁ. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, ©1994. s. 5. ISBN 80-7106-082-8.

⁵⁰ ŠTEIDLOVÁ, Kateřina. Historie českého amatérského filmu, [online]. ©2007-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/historie-ceskeho-amaterskeho-filmu/>

Filmový amatér má velkou výhodu v tom, že se nemusí spoléhat na počasí, na velkou sledovanost publika, může natáčet, kdy chce a jak chce. Vznikají tak originální díla, která se neřídí pravidly podle producenta, jenž si stanoví rozpočet a přesahuje-li víc musí autor buď udělat kompromis, nebo se s dílem rozloučit.

Amatérský film se rozvinul v době, kdy se zase rozvinul filmový výrobní formát a to v roce 1921. Od 20 let se začala zdokonalovat technika například: stříhačské zařízení, kamery aj. První filmy vznikly v rodinném prostředí, nebo z různých cest. Ve třicátých letech už je mnohem specifikovanější tvorba, jde o dokumentární tvorbu a reportáže, které převažují.

Již dlouhou dobu se snažili tvůrci začleňovat do organizací. První takovou organizací je Pathé club, který je v Praze, je zde několik lidí. Vzniká další spolek tak zvaný klub kinoamatéru, který vzniká v roce 1935. Sem se mohli přihlásit všichni lidé, kteří měli co dočinění s filmem. Probíhaly zde projekce, po shlédnutí filmu se filosofovalo, jezdilo se na různé filmové zájezdy. Amatérští tvůrci se mohli zúčastnit i soutěží, kde se mezi sebou porovnávali. Za nedlouho přišla druhá světová válka a klub se uzavřel, neboť neměl dostatek materiálu a jiných věcí potřebné k filmování. Po válce se zase amatérský svět filmu brzo rozrostl. Po roce 1948 začaly vznikat filmové kluby, které navštěvovalo mnoho lidí. Nejlepší však bylo zapůjčení filmové techniky, kde lidé mohli tvořit, aniž by jim v tom bránili finance.

V roce 1953 se konala v Čechách soutěž amatérských filmů a od té doby se konají stále nové a nové soutěže amatérských filmů. Co se týče financí kdysi to nebylo nic. Dnes se vše mění a je potřeba podpora.

V 50 letech začali vznikat filmy o problémech společnosti a dokonce se začali objevovat i první medailonky.

V 60 letech vznikla kniha – filmová tvorba amatéra od spisovatele Jana Kučery. Další generací jsou filmaři, kteří točí hranou tvorbu zejména o životě, o pocitech⁵¹

⁵¹ ŠTEIDLOVÁ, Kateřina. Historie českého amatérského filmu, [online]. ©2007-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/historie-ceskeho-amaterskeho-filmu/>

Dnešní doba se posunula o dost dopředu, už nenatáčíme na filmový pás, nepotřebujeme archiv. Bohatě si vystačíme se stříhačským programem, s kamerou a naší myšlenkou.⁵²

4.2 PODSTATA FILMU

Film mluví řečí obrazovou, dokáže jí popsat do sebe menšího detailu, někdy je však těžké pochopit, co chtěl autor obrazem naznačit. Jeho dekódování není vůbec jednoduché. Film vznikl jako pohyblivá fotografie. Podle Ch. Metza, který rozlišil celkem pět rovin filmu. jedním se stává vizuální obraz, veškeré hluky, zvuky, hudba je nedílnou součástí filmu. Nejdříve musí vzniknout námět, který se přepíše do scénáře a natočí se pak už stačí jen promítnutí na plátno.

Filmové a divadelní herectví se výrazně liší. V divadle herec skáče, tleská, zaplní celý prostor jeviště. Kdežto u filmu jsou záběry kamer na určité místo, detail, popřípadě rozhovor mezi dvěma lidmi.

Kinematografický obraz – má několik řazení záběrů do sekvencí. Práce s hercem-hercem ve filmu je veden podle techniky, postavení záběrů, prostě jak režisér určí.⁵³

⁵² ŠTEIDLOVÁ, Kateřina. Historie českého amatérského filmu, [online]. ©2007-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/historie-ceskeho-amaterskeho-filmu/>

⁵³ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 327-329. ISBN 978-80-247-2329-7

Režisér musí umět vést herce, je to nezbytné, aby herec pochopil, co se vlastně po něm chce, aby se snáze vžil do role. Když si herec neví rady, pomůže mu režisér, který mu nakrokuje kroky, kudy se má vydat, jaká gesta použít apod.⁵⁴

Význam verbálnosti u filmu, není stejný jako u divadla. Verbální složka filmu zde obsahuje dialog, mluvená slova, nebo komentář. Co se týče románu ten vždycky zrychluje děj a je úspěšný. Zakladem herectví na divadle je jednání postav u filmu je to jiné, rozhoduje tu kamera a její záběry. Nejdůležitější hereckou činností je dialog ve filmovém scénáři. Filmové okénko, tak se nazývají všechny možnosti komunikace získané během let. Formát je uzavřený nebo otevřený, Jsou zde zásadní dvě důležité věci a to: omezení a uspořádání obrazu uvnitř. Okénku vstupuje do dění jako část obrazu.

Umístění kamery záleží na režisérovi, rozhoduje umělecký záměr co má být spatřeno apod. Sklon kamery tzv. *rakus*, *pomocí něho lze uskutečnit nějakou myšlenku*.

Postavení kamery závisí na uhlu záběru rozděluje se na kategorie např:

- Velký celek – záběr na celou hlavu.
- Celek – záběr na celého člověka a jeho okolí
- Polocelik – vymezen od hrudníku nahoru.
- Polodetail – záběr od pasu nahoru
- Detail – lidská tvář apod
- Velký detail – třeba na oči aj⁵⁵

Obraz jednání vychází z fabule, jsou to výtvarné, dějové, prostorové, časové, zvukové a vizuální prvky.⁵⁶

⁵⁴ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. s. 329. ISBN 978-80-247-2329-7

⁵⁵ Tamtéž, s 327-334

⁵⁶ VOSTRÝ, Jaroslav. *Režie je umění*. Vyd. 2. Praha: Akademie múzických umění v Praze, Divadelní fakulta, ©2009. s 14. ISBN 978-80-7331-148-3.

4.3 POHLED NA FILM OČIMA DAVIDA LYNCHÉ

„ Film může otevřít nitro člověka a on pak řekne: Něco takového jsem ještě nezažil! Třeba ho tam nepřiměje ani k slzám ani ke smíchu, ale dotkne se ho to způsobem, jakým se ho předtím nikdy nic nedotklo. Tohle by mohl film dokázat.“⁵⁷

David Lynch

Hlavní inspirací režiséra Davida Lynche jsou jeho vlastní vidiny v podvědomí a zážitky z dětství. Lynch se nevnímá jako spisovatel, který sděluje příběh, nýbrž je malířem co vytváří film pomocí obrazu. Stejně jako malíř pracuje s náladou, strukturou, momentem a kontrastem. Snaží se, aby diváci, když jdou do kina nevnímaly jeho filmy, jako obyčejné, ale aby vstoupily do jejich podvědomí, též se snaží, aby divák v kině byl plně konfrontován, nevnímал vnější svět, nýbrž autorovy myšlenky zbavené veškerého rozumu. Všechny jeho filmy jsou přizpůsobené na velkou obrazovku, tmavé prostředí a kvalitní zvukové zařízení.⁵⁸

David Lynch začínal jako malíř a s filmem neměl žádné zkušenosti, dostal se k tomu náhodou skrz animaci, chtěl totiž zjistit, jak se pohybuje malba spojoval si s ní zvuk, který tvořil určitou náladu. Jeho první krátký film se jmenoval *ABECEDA*. Je to film napůl animovaný a napůl reálný s dětským zpěvem hlásek abecedy. Styl tohoto filmu připomíná kubismus a objevují se zde prvky symbolismu. Lynch zde ukazuje strach z učení, jsou to jeho pocity, které tam vložil.

Lynch ve filmech používá obrazy a tóny v několika kombinacích a kontrastech, aby v divákovi vyvolal psychologické pocity a stavy nálad. Film *Babička* má prvky surrealismu, symbolismu a objevuje se zde i metafora. Jeho filmy jsou zvláštní provokuje diváky obrazem i zvukem. Místo lidského hlasu umírající ženy ve filmu

⁵⁷ FISCHER, Robert. *David Lynch: temné stránky duše*. Vyd. 2., dopl. a aktualiz. Přeložila Iva KRATOCHVÍLOVÁ, přeložila Jana NÁVRATOVÁ. Brno: Jota, ©2006. s 262. ISBN 80-7217-433-9.

⁵⁸ Tamtéž, s 8-9

Babička je zde slyšet pískání a flétnový hlas, které diváka hluboko zasáhnou.⁵⁹ V jeho filmech se také odráží vývoj psychoanalýzy Sigmunda Freuda, zejména ve filmu *Modrý samet*. Objevuje se zde fantazie, iluze, fikce i prvky symbolismu.

Lynch ví, že diváci mají rádi záhady a snaží se rozluštit filmy, které mají např: otevřený konec. Filmy Davida Lynche se člověku dostanou pod kůži. Nálada a pocity z filmu vyvolávají nejistoty a zmatení ze světa který známe, začínáme se v něm ztrácet. Přesto divák by měl rozkrývat tajemství, neboť jeho filmy představují výzvu k zamyšlení.⁶⁰

4.4 POHLED NA FILMY JANA ŠVANKMAJERA

Jan Švankmajer je český režisér, ale také člen pražské surrealistické skupiny, je tvůrcem objektů, grafik a koláží.⁶¹ Začínal jako výtvarník, poté studoval loutkařskou katedru na Divadelní akademii muzických konkrétně režii a scénografii. Prvně zde uplatnil techniku velkých loutek, kterou později použil ve svých filmech jako např: *Don Šajn* nebo *Lekce Faust*.⁶² Jeho první filmy jsou krátké grotesky s černým humorem. V 60 letech Švankmajer eperimentuje a objevuje mystifikaci v několika jeho filmech. Jsou tu prvky manýrismu a agresivního filmového civilismu, příkladem je film *Tichý týden v domě*. Švankmajer svými experimenty provokuje a strhává kolektivní skupinové vědomý. V jeho filmech lze najít např: různé konstrukce mystifikačních technologií, eperimentace pravědecký výzkum taktilismu, nebo atributu přírodopisu, alchymické nádoby apod. Příkladem přírodopisu, který zde využil je krátký film *Historia naturae*.⁶³ Tento film je typicky manýristický, nejen on, ale také film *Možnosti dialogu*. Dále také *alchymie* nebo *Přírodopisný kabinet*. Až od filmu *Zahrada*, ve které je surrealistická

⁵⁹ FISCHER, Robert. *David Lynch: temné stránky duše*. Vyd. 2., dopl. a aktualiz. Přeložila Iva KRATOCHVÍLOVÁ, přeložila Jana NÁVRATOVÁ. Brno: Jota, ©2006. s 29-39. ISBN 80-7217-433-9.

⁶⁰ Tamtéž, s. 291-292

⁶¹ DRYJE, František, Bruno SOLAŘÍK a Martin SOUČEK, ed. *Syrové umění: sbírka Jana a Evy Švankmajerových*. Praha: Arbor vitae, © 2004. s 12. ISBN 80-85628-52-X.

⁶² MAGINCOVÁ, Dagmar. *Anima animus animace: Evašvankmajerjan mezi filmem a volnou tvorbou*. Praha: Slovart, © 1998. s 170. ISBN 80-901964-3-8.

⁶³ Tamtéž. s 10 - 13

přísná imaginace.⁶⁴ Jan Švankmajer natočil film podle klasika E. A. Poea – *Zánik domu Usherů*. Zkoumal zde jeho představy, zjistil v jeho psychologických studiích jak v jeho roli hraje hmat, dotek jenž v běžném životě nevnímáme. V jeho anketě o štítivosti vyšlo, že ve chvíli psychického stresu senzibilizuje. Poe to prý znal, jeho povídky jsou toho důkazem. Existuje tzv. taktilní paměť, kterou vnímáme z dětství umožňuje komunikativnost. Ve Švankmajerových filmech se hmat objevuje často například ve filmu: *Zánik domu Usherů*, *Možnost dialogu*, *Kyvadlo* aj.⁶⁵ První celovečerní film se jmenoval *Něco z Alenky* – jsou zde všechny obrazotvorné a realizační postupy. Druhý film *Lekce Faust*.⁶⁶ Má mnoho vrstev, vypráví příběh o lidském pokušení, který zažívá dodnes každý. Hlavní roli hraje Petr Čepek. Příběh moderního člověka s rozpolcenou duší. Loutkový film, který nepostrádá filmovou řeč ani logiku, která je zdrojem černého humoru fraškovitého stylu.⁶⁷ *Lekce Faust* nabízí otázky tykající se smyslu lidského poznání a hledání sebe sama. Švankmajer vychází z novodobé, současné společnosti. Vše nasvědčuje umělé divadelní realitu, kulisy jsou příčinou, které svírají Fausta. Švankmajer zde nastiňuje moc a zánik civilizace, který je spojen s analogií, hluboké nevědomosti. Cílem autora není umrtvovat, ale aktivizovat obrat myšlení.⁶⁸ Filmy Jana Švankmajera se dotýkají černých románů, či lidových hrůzostrašných loutkoher. On takové scénáře píše. Je jím např: film *Otrantský zámek*, lze ho zařadit do tzv. černé gotiky, (vztahuje se k anglickým předchůdcům). S nadhledem romantismu lze říci, že spadá i do černé fantastiky. Stejným příkladem je i film *Kyvadlo*. Černou

⁶⁴ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Anima animus animace: Evašvakmajerjan mezi filmem a volnou tvorbou*. Praha: Slovart, © 1998. s 33. ISBN 80-901964-3-8.

⁶⁵ Tamtéž. s 85

⁶⁶ Tamtéž. s 96

⁶⁷ STEJSKAL, Martin. *Rovnomoc: (sny a skutečnosti)*. Praha: Torst, ©2004. s 249-250. ISBN 80-7215-217-3.

⁶⁸ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Anima animus animace: Evašvakmajerjan mezi filmem a volnou tvorbou*. Praha: Slovart, © 1998. s 96-97. ISBN 80-901964-3-8.

burlesku lze spatřit ve filmu *Rakvičkárna*, nebo v *Don Šajn* či v *Et cetera*. Někde obsahuje humor jinde zas krutost svobodného světa dětského vidění. Do černého realismu lze řadit filmy jako: *Zahrada*, *Kostnice*, *Zánik domu Usherů* apod. Ve filmu *Zahrada* nelze mluvit o lidskosti vyzní totiž hrozivě. Švankmajerovy filmy tvoří podstatný prvek facinace.⁶⁹

⁶⁹ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Anima animus animace: Evašvakmajerjan mezi filmem a volnou tvorbou*. Praha: Sloart, © 1998. s 106-109. ISBN 80-901964-3-8.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA MÉ UMĚLECKÉ TVORBY

Jako první se zrodí nápad, který se dále rozvíjí, ať už jako knižní povídka, umělecký obraz, či se mu vdechne život v audiovizuální tvorbě.

5.1 LITERÁRNÍ TVORBA

Moje literární tvorba se řadí do poetické beletrie, ale také do tvůrčího filmového scénáře. Vše má vždy hluboké filozofické zamyšlení, které nutí čtenáře, aby se zamyslel nad svým dosavadním životem či světem. Nejsou to pouze jen poetické povídky a scénáře, ale také volné verše, které občas mívají více významů, je tedy na každém, jak tu myšlenku uchopí a pochopí. Je to záměr.

Představuji jednu poetickou beletrii, filozofický příběh o životě, ve kterém je pár volných veršů. Příběh nese název – *Čas jako lehký motýl*.

K tomuto příběhu jsem namalovala obraz a natočila krátký film. Ve výzkumné části mě zajímá, jak působí literární tvorba na publikum, zároveň jak působí zase jinak malba a zdali film nevyvolá v lidech úplně něco jiného. Každý totiž pochopí dílo jinak, každý vnímatel se dívá na dílo ze svého uhlu pohledu, závisí, však v jakém je zrovna rozpoložení apod.

Tento příběh je sice do jisté míry vzpomínkou na dětství, který v nás vyvolá pocit nostalgie, ale je také příběhem každého z nás. O našem neustálém čekání na něco. Například: až přestane pršet, až vyrostu apod. O návratu do minulosti, jak jsme byli naivní a kreslili svět růžovou křídou. Příběh má za úkol působit na čtenáře, že ve svém životě dělá něco špatně, že ho nežije naplno, tak jako když byl malý. I motýli, zde hrají důležitou podstatu, mají představovat náš život a křehkou duši. Na konci příběhu je volný verš, který nám ukazuje, že když náš život špatně uchopíme, můžeme ztratit vše.

Další poetickou beletrii, kterou představuji ve svém dotazníku, je příběh, jehož název je: Osudný nástup

Příběh je opět filozofického rázu a je o životě, o lidském osudu, který představuje cestu vlakem. Vypravěčem je zde samotný osud nabádající hlavního hrdinu v příběhu. Osudová cesta začíná na vlakovém nádraží, kde se člověk teprve narodí a bezstarostně zkoumá svět, který ještě nezná. Postupem času, ale roste a začíná si všimnout okolí. Nakonec dospěje a vydává se spolu s ostatními cestou životem. Na cestě potkává mnoho lidí, které ho mohou ovlivnit. Do příběhu jsem zasadila učitele muže středního věku, kterého unavuje stereotypní život a nedokáže si vážít toho co má. A právě kvůli tomu špatně skončí. Vlaky zde představují různé cesty životem, kterými se lidé vydávají. Muž zde potká mladičkou dívku, která mu zamotá hlavu. Dívka představuje pouze přelud, ducha, nebo jeho představu ideálu, kterou u své manželky nevidí. Osud mu zavaří, o manželku přijde navždy, neboť si jí nevážil a přitom stačilo tak málo, drobná radost v podobě např: květiny. Její ztráta ho velmi ranní, dojde k uvědomění si skutečných hodnot.

Každý totiž může být hlavním hrdinou, co cestuje osudem, stačí, aby se špatně rozhodl. I tady se zde čtenář zamýšlí nad životem a snaží se pochopit podstatu svého bytí.

5.2 VÝTVARNÁ TVORBA

Moje výtvarná tvorba je surrealistická, je založena na nočních snech a představách vyjadřující vždy, nějakou myšlenku. V dotazníku mám tři obrazy, které představují různou náladu a v pozorovateli by měly vyvolat nějaký pocit. V každém obraze se objevuje nějaký symbol. Všechny obrazy jsou malovány akrylovými barvami. První obraz v dotazníku nese název: Naděje života

Obraz zde představuje naději v podobě malé lodi, na které je rozkvetlý růžový keř. Je to ještě poslední šance, záchrana života. Poslední naděje něčeho živého, než je jen umělý svět lidí, který se v dnešní době topí v samé technologii.

Záleží však, zdali tento obraz lidé v dotazníku pochopí a jaké pocity to v nich vyvolá.

Dalším obrazem je: *Myší sen* – ten je též velmi pozitivní a veselý, neboť jsou zde pohádkové myši, které hrají golf na malých vznášejících se ostrovech. Vyvolávat by měl tento obraz pohodu a radost.

Posledním obrazem je *Čas jako lehký motýl* – což je stejný název jako u povídky a u filmu. Neboť zobrazuje hlavní myšlenku. Na obraze jsou přesýpací hodiny, v nichž však není písek, ale živí motýli, kteří poletují v horní baňce. Do dolní části padají mrtví motýli. Vše má znázorňovat koloběh života. Tento obraz může vyvolat u pozorovatele nepříjemný pocit. Přesýpací hodiny se objevují nejen v textu povídky, ale také v krátkometrážním filmu, kde jsou vidět už na začátku scény, jako hlavní atribut celého příběhu.

5.3 TVORBA KRÁTKÝCH FILMŮ

Moje tvorba filmů je čistě jen amatérská a většinou jde o krátké filmy s výraznou filozofickou myšlenkou, kterou odkrývá filmová řeč. Námětem je vždy má vlastní tvorba.

Autor může napsat literární příběh, který mnoho lidí pochopí po svém, vytvoří si vlastní obrazovou představivost o díle. Malíř tento jev zachytí na plátně. Už jsme o krok dále, vnímáme obraz, dílo, který se nám snažil autor předat. Ale pořád to není ono, diváci nevidí, naši myšlenku, obrazové představy, a tak se zrodí nápad natočit vlastní tvorbu.

V dotazníku mám dva krátkometrážní filmy a jeden trailer k filmu. Důvod proč jsem natočila tyto snímky je jediný. Chtěla jsem tvorbu vyjádřit i jinak a to filmovou řečí. Podmanit si diváky, aby se filozoficky zamysleli a má tvorba na nich zanechala nějakou stopu.

Čas jako lehký motýl – krátkometrážní filozofický film. (Stopáž – 7:23) Film, který tak trochu nahlíží na mé vzpomínky z dětství, kdy jsem chodívala do parku. Proto hlavní postavu ztvárňuji já. Malou holčičku adeptka, kterou jsem zvolila a která se mi nejvíce podobala.

Celý film má jeden hlavní atribut a to je čas. Přesýpací hodiny na začátku filmu místo písku pestrobarevní motýli, tikající hodiny spolu s deštěm apod. Jednotlivé záběry

představují mé oči a pohledy. Například scéna s malou holčičkou, která má představovat mě. Kdy se na chvíli ocitá sama bez maminky, která se jí schovala. Záběry jsou na strašidelné sochy, schválně roztřesené záběry, které mají vyvolat autenticitu pocitu malé holčičky, která se v místě bojí.

Okolní ruchy jsem nechala schválně, abych vyvolala přirozenost a autenticitu prostředí, do kterého se snažím vtáhnout diváka, aby se stal jeho součástí. Neboť jak už výše zmiňuji, příběh je o životě, o každém z nás.

Žádný film se neobejde bez hudby. Hudba je nedílnou součástí a pozadí každého filmu, dotváří nám celý děj. Zvolila jsem dvě klavírní skladby. Krátký úsek od Yirumy – klavír. Dále píseň - Muse: Exogenesis Symphony Part III – její klavírní začátek. Píseň a zároveň soundtrack z filmu Osudový dotek - The Butterfly Effect Soundtrack - Main Theme – ženský hlas.

Film je možné vidět na youtobe, jako neveřejné video:
<https://www.youtube.com/watch?v=aICwKTw5Yxg>

Dalším krátkometrážním filmem je: Pocit – (Stopáž 1:03) i zde je využit volný verš, který je zároveň hádankou celého filmu. Je vložen na začátek ve formě titulku, poté vnímáme jednotlivé obrazy, které s tím souvisejí. Je zde vložena montáž metafor. Odpověď hádanky je – stáří. Je tedy na divácích, zdali hádanku uhádnou. Snímek je záměrně příliš krátký, tak jako je krátký náš život. Obrazy prolétnou v mžiku, jako vzpomínky umírajícího člověka. Metaforou je klavír, který vidíme na začátku filmu. Ten představuje člověka zchátralého, rozladěného. Prachem pokrytý klavír, který se setře a sfoukne, jsou bílé vlasy, starého člověka. Dále vidíme ucho, které představuje hluchotu, a postrádá tón, znamená, že postrádá chuť do života. Záběr je na ucho a slyšíme rozladěný klavír, který představuje člověka bez nálady. Celý v žalu zastíněný – znamená, že už to není, co bývalo, smutek, beznaděj aj. Další záběr je na tvář staré ženy a hned poté následuje její vzpomínka na mládí, kde s chutí a radostí bujarého mládí hraje na klavír. Vzpomínky jako deja vu jsou jí v patách.

Co se týče hudby zvolila jsem klavírní skladbu – Michael Giacchino – life and death. Druhá skladba je veselá a dynamická. Je skutečně hraná živě na klavír, od Emila Hradeckého – Boogie pro Vaška.

Film je možné vidět na youtube, jako neveřejné video:
https://www.youtube.com/watch?v=q-DJN_N3D90

Další je trailer na budoucí film - *Dotek múzy* – Tenhle snímek měl několik přechodů, než vůbec vznikl, neboť by natočení bylo velmi technicky i finančně náročné. Musela jsem udělat několik kompromisu, nejen z technického hlediska, ale také z časového omezení.

Je mnoho tvůrců scénářů s dokonalým příběhem, který ovšem nemůže být natočen, jelikož s tím producent nesouhlasí a to že je finančně dost nákladný. Kolik výborných scénářů se zamítlo, jen proto, že tvůrce odmítl přistoupit na kompromis.

Původní námět mého filmu se jmenoval – Okno mé múzy – příběh vypráví o bohatém, francouzském spisovateli workoholikovi, který přijíždí do nejdražšího hotelu aby zapracoval na svém románu. Ale nedaří se mu najít inspiraci, neboť neustále pracuje. Neuvolní se, aby zašel třeba do společnosti poznal někoho apod. Hotel a okolí mu nabízí tolik možností. Například naproti přes ulici v otevřeném okně se ozývá dynamická hudba, která ho rozčílí, místo aby mu zvedla náladu. Dívka, která sedí v okně se skleničkou vína ho pobízí a zve k sobě. Spisovatel její pozvání odmítne. Druhý den se snaží opět psát ale marně, neboť ho zase vyruší hudba tentokrát klavírní. Naproti v otevřeném okně je tancující baletka, do které se spisovatel zamiluje. Baletka mu vhodí papírovou vlašťovku se vzkazem do okna. Spisovatel se dozvídá, že baletka má jisté trápení její přítel lektor, psychopat jí tam drží a musí pořád tančit. Takže oproti spisovateli moc volna nemá. Spisovatel se jí snaží pomoci, ale marně. Spisovatel je později v šoku, neboť baletka aniž by ho znala záhadně ví všechno i dokonce, jaký román píše. Snaží se mu vnuknout myšlenku, aby zapracoval na svém románu, jinak skočí z okna. Spisovatel je rozrušen snaží se jí zastavit, ale marně dívka v baletním dresu skočí z okna. Spisovatel vyběhne ven, i když je léto padá sníh. Hledá jí všude ptá

se lidí, ale ti se k němu nečekaně chovají velmi špatně. Vrací se zpět do hotelu, ale portýři ho nepustí. Nakonec spisovatel zjistí že má na sobě obnošené a roztrhané oblečení a je chudý, zarostlý apod. Je v šoku jeho identita se ztratila. Rve se a bojuje s portýry, ti ho vyrazí. Je smutný a ztrápený. Náhle slyší povědomou hudbu, úplně stejnou, kterou slyšel tenkrát, když poznal baletku. Ruce schová do kapsy a vytáhne zažloutlou papírovou vlašťovku, na které je jeho román, který už nedokončil, neboť spadl na úplné dno. Zapomněl, kdo je v ten den, měl pocit, jako by za mramorovým stolem seděl včera.

Tenhle námět by byl složitý na natočení, neboť by probíhal z jednoho okna do druhého a potřeba by byl dron s kamerou.

Tak jsem musela udělat kompromis a námět trochu pozměnit. Příběh nese název *Dotek múzy*. Je zde v podstatě stejně bohatý spisovatel, který spadne na úplné dno. Změna je jen s tím, že se příběh odehrává v jednom hotelovém pokoji. Spisovatel slyší z venku dynamickou hudbu, která ho rozčílí. Nakonec si nechá přinést láhev šampaňského a z kufru vytáhne láhev absintu. Hodně se opije, usne a ráno ho vzbudí pád skleničky o podlahu a tím se spustí klavírní melodie ozývající se z láhve absintu, ve kterém tančí baletka. Když se spisovatel vzpomene, baletka už sedí na stole a drže kouří jeho doutník. Spisovatel nechápe, kde se tam ta holka vzala. Spisovatel je bohatý a tak si žádnou ženskou nepřipouští k tělu. Nakonec si začnou povídat. Ale baletka je psychicky narušená, z ničeho nic změní náladu a z pokoje uteče. Objeví se pak zase v pokoji, ale tentokrát sedí v otevřeném okně. Baletka se svěřív o jejím přítelovi, který je psychopatem a nutí jí tančit do nekonečna a že jí ten pokoj dusí apod. Z ničeho nic začne spisovatele nabádat, aby dokončil svůj román, který začal. Spisovatel je v šoku, jak může baletka vědět, že je spisovatel a ještě, že právě píše román. Spisovatel jí neposlechne a baletka si stoupne na okenní rám a chce skočit z okna. Spisovatel je v šoku nechápe co se děje Baletka si zpočátku dělá z něho srandu. Ale nakonec to myslí opravdu vážně a vypadne z okna. Konec je stejný jako u předchozího námětu s tím, že místo vlašťovky nachází hrací skříňku v popelnici, ze které je slyšet klavírní melodie. Když však skříňku otevře nenalezne v ní nic. Odchází do dále a ztrácí se spolu s dalšími vločkami.

Každá postava je jiná, přesto mají oba něco společného a to je samota a touha po vzájemné lásce. I když baletka sama není, má přítele, ale připadá si sama se svým

strachem. Nikomu to totiž neřekla, jen spisovateli se svěřila, neboť si všiml, že jí něco trápí. Baletka je spisovatelovou múzou a jako každá múza je též drzá a zjevuje se, když to člověk nejméně čeká. Je také velmi tajemná a nese sebou příběh, který ocení každý spisovatel. Jen pokud si ho múza podmaní. Baletka má v sobě tajemství. Dusí v sobě žal a úzkost. Má pocit, že jí přítel sleduje, i když v její blízkosti není. Připomene-li jí ho někdo, začne být nervózní apod. Baletka nejen, že může představovat živou ženu, ale jakousi představu či ducha, který nešťastně zemřel v hotelovém pokoji a snaží se na sebe strhnout pozornost. To záleží však na divákovi, jak jí uchopí a bude jí vnímat. Jednoznačně je spisovatelovou múzou, sněhovou vločkou poté co, spadne z okna. Je jakousi metaforou toho co spisovatel ztratil. Vločka, která roztaje a zmizí v jeho dlani se na něm poté podepíše, jako chudoba, zima a bezmoc. Spisovatel je ze začátku velmi bohatý a namyšlený workoholik, který si neudělá volno, proto k němu inspirace moc nechodí a když přece jen přijde, neposlechne ji. Proto pak skončí na dně.

Natočila jsem trailer, který není jako typický trailer, který známe o kterém se sice nedozvíme hlavní myšlenku, ale nahlédneme do několik částí. Můj trailer je jiný, vlastně nedozvíme se skoro nic a to je záměr. Vytvořit v divákovi otazníky, čím více to zkoumá, tím více chce vědět o čem příběh je.

V traileru vidíme na začátku muže slušně oblečeného, který vystupuje z taxiku, rozhlíží se, jako by váhal, nevíme, totiž kam má namířeno. Vidíme ho, jak si něco píše a škrta jednu větu za druhou. Poté ovšem je změna prostředí a vidíme zasněženou ulici, po které někdo kráčí, nevíme kdo. Vidíme pouze ruku natahující se po hrací skříňce. Byl to záměr, nechci prozrazovat, že spisovatel skončí špatně. Má to být překvapení, které by divák předem neměl očekávat. Ale těšit se na to jak příběh dopadne. Divák pouze nahlédne na tančící baletku v hlavě muže. A že se z ní muž asi zbláznil, když se s ním točí celý svět. Více však prozrazovat nechci. Je na divákovi, jak to na něj bude psychologicky působit a to je můj záměr, jestli to bude vnímat jako chaos, nebo z toho bude mít zvláštní pocit atd.

Jsem autorem námětu, scénáře a celé jsem si to zrežirovala a dohlížela jako autor na střih. Též jsem měla na starosti i polovinu produkce, druhou část produkce, dramaturgie a střihu měla na starosti spolužačka Kristina Šrubařová, která se mnou spolupracovala.

Film natočím v budoucnu určitě celý, kde použiji originální hudbu od autora. Použiji profesionálního kameramana. Zvolím vhodnou lokaci. Vyhraji si v trikové scéně apod.

Film je možné vidět na youtube, jako neveřejné video:

<https://www.youtube.com/watch?v=WuMS4J0zjOA>

5.3.1 PRÁCE S HERCI

Čas jako lehký motýl. Měla jsem přesnou představu, jak by měla vypadat holčička, která by ztvárnila mě, když mi byly 3 roky. Vybrala jsem dvě, které mi byly vzhledově nejvíce podobné a nakonec zvolila tu nejspontánnější, se kterou se mi pracovalo skvěle. Nemusela jsem jí učit, jak má co udělat, reagovala přirozeně.

Pocit. Dlouho jsem rozmýšlela koho zvolím, kdo ztvární dívku hrající na klavír. Vybrala jsem svou sestru, která umí výtečně hrát na klavír. Hrála přirozeně a dala do toho vše co jsem potřebovala.

Trailer – Dotek múzy. Filmy předchozí nejsou tak náročné na zahraničí, jako právě tento snímek. Tento film vyžaduje opravdový profesionální talent. Postavy mají velmi složitý charakter, který musí samotný herec vstřebat a není to jednoduché. Vyžaduje to trpělivost, neustále zkoušení a hledání postavy. Je to zkrátka na delší dobu. I to je další důvod, proč jsem natočila jen trailer, omezoval mě čas.

Jak přistupovat k herci moc dobře znám, sama jsem vystudovala herectví, což je nyní pro mne přínos. Zvolila jsem profesionální herce, měla jsem pár vytypovaných herců. A nakonec zvolila ty nejlepší. Své spolužáky z herecké školy. Neboť jsem znala, jaký mají herecký rejstřík a zdali by se pro role hodili. Což o to, herce se dalo sehnat a to pět typů, které by se hodily. Horší to bylo s herečkou, aby byla zároveň baletkou. Nakonec jsem jí přece jen našla. Přišla čtená zkouška, kde jsem seznámila herce se scénářem,

s postavami a vysvětlila, jakou mám představu. Následovalo nalezení vhodných lokací, shánění kostýmů apod. Po všech přípravách se začalo natáčet. Stihlo se to za jeden natáčecí den.

6 PSYCHOLOGICKÝ VÝZKUM

6.1 CÍL VÝZKUMU

Cílem výzkumu je svou tvorbou psychologicky působit na podvědomí člověka. Vytáhnout ho z nevědomosti a zamyslet se nad okolním světem a hlavně nad sebou samým. Některé otázky jsou čistě otevřené a to z důvodu, jak je člověk schopen se vyjádřit vlastními slovy. I zde je poznat zdali člověk jeví zájem či nikoliv. Také je to záměr těchto otevřených otázek, neboť každý autor chce znát zdali dobře splnil účel a předal myšlenky. Myslím, že dílo se stává dílem je-li posouzeno a dotkne se diváka tak, že to v něm vyvolá určité nálady, pocity, vzpomínky a zamyšlení. Je-li tvorba jen ukázkou, nad kterou se divák nepozastaví, upadá do zapomnění. Zajímá mě, když lidé dokáží o tvorbě hovořit a jaké stavy to v nich vyvolalo a to je záměr.

Cílem je verifikovat hypotézy

Hypotéza č. 1: Jsem neznámý autor, očekávám spíše nepochopení a nezájem.

Hypotéza č. 2: O umění jeví zájem převážně starší generace cca 30+ let

Hypotéza č. 3: Nejvíce lidí bude odpovídat na dotazník ze středních čech

Hypotéza č. 4: Obraz 1: Naděje Života- bude hodnocen pozitivně, neboť má tak působit.

Hypotéza č. 5: Obraz 2: Myší sen- Má za úkol působit radostně, na publikum tak působit bude.

Hypotéza č. 6: Obraz 3: Čas jako lehký motýl- Tenhle obraz má vyjadřovat dvě roviny života, neboť vyjadřuje radost z mládí a pochmurnost stáří. Obraz není příliš pozitivní a na lidi tak působit bude.

Hypotéza č. 7: Krátkometrážní film- Čas jako lehký motýl- Zde jsou otevřené otázky, očekávám, že se lidé více rozepíší. Film vyjadřuje nostalgii, kterou si člověk najde sám. Zamyšlení se nad životem.

Hypotéza č. 8: film trailer- Dotek múzy: od diváků čekám nepochopení, chaos, ale také zvědavost o čem příběh vlastně je.

Hypotéza č. 9: Krátkometrážní film-Pocit- Očekávám, nepochopení filmu a na hádanku nepřijdou.

6.2 METODIKA VÝZKUMU

Jako metodu výzkumu mých uměleckých děl jsem zvolila dotazník. Vymyslela jsem ho tak, aby splnil svůj účel a donutil diváky se zamyslet nad jednotlivou tvorbou. Dotazník má dohromady 23 otázek, obsahující základní otázky týkající se pohlaví, věkové kategorie, zaměstnání a kraj odkud pochází a zdali inklinují k nějakému umění.

Další otázky už jsou psychologické a tykají se jednotlivě ke každé tvorbě. Jako jsou tři malby, tři filmy a dvě povídky.

Též mám ke každé tvorbě otázku, zdali se lidem líbí či ne a tak zjišťuji, jak jsem na tom s tvorbou všeobecně.

Divák má možnost shlédnout obrazy, videa i příběhy rovnou z dotazníku a odpovědět na otázky, které jsou všechny povinné. Otázky jsou rozděleny buď do několika bodů, nebo má divák možnost vyjádřit své vlastní myšlenky, pocity a názory rovnou pod otázku.

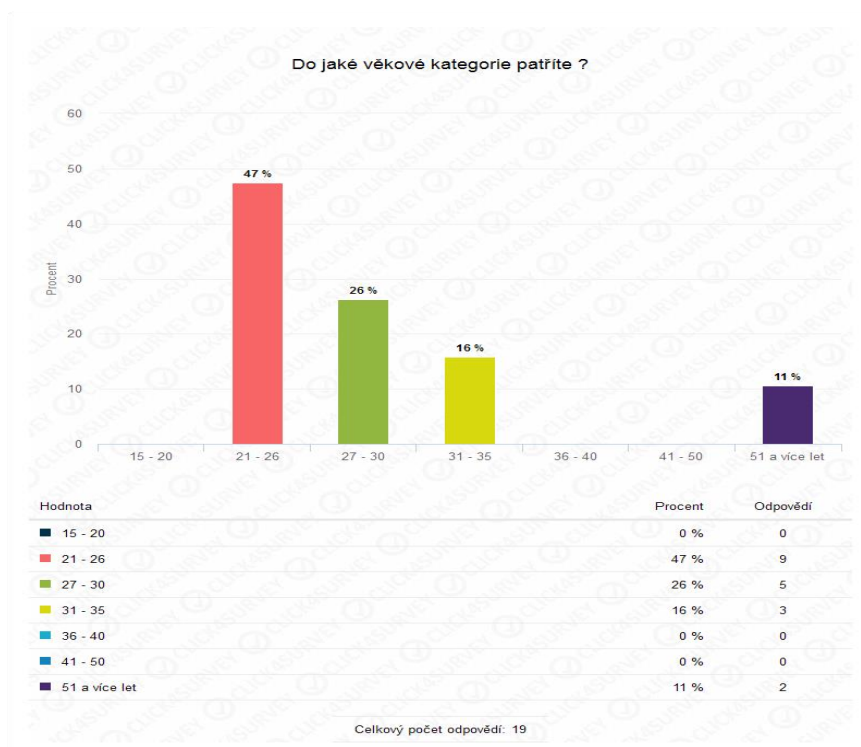
Viz odkaz dotazník: <http://www.click4survey.cz/s/12456/fa342f2b>

Ke každé odpovědi jsem zvolila graf, abych zjistila, kolik procent lidí vnímá obraz např: pozitivně. Grafy jsem udělala na stránce - Zdroj: <https://www.click4survey.cz/>

6.3 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

Podle hodnocení statistik nejvíce na dotazník odpovídalo několik žen 74% a mužů pouze 26%

Graf 1: Cílová skupina věkové kategorie

Zdroj: Click4survey, online, cit. 2017-05-21

Zdroj.⁷⁰

⁷⁰ Click4survey. *Vytvořit dotazník zdarma – dotazníky a ankety* [online]. 2017. [cit 2017-05-21]. Dostupné z: <https://www.click4survey.cz/>

Tady je jasně vidět cílová skupina, která se pohybuje mezi 21-26 rokem, čím je kategorie starší, tím více upadá zájem o umění. Podle mé hypotézy bych usuzovala, že o umění mají zájem převážně starší generace tzn. Od 36+ let.

Další otázka byla: Z jakého kraje jste? Tahle odpověď však nemá žádný graf, ale podle stránky, kde jsem zhotovila dotazník vyšlo, že nejvíce lidí je ze středních Čech a to 7 a hned těsně 6 lidí z plzeňského kraje. Má hypotéza se potvrdila.

Nejvíce mě však zajímalo, jak budou reagovat lidé, kteří nemají absolutně nic společného s uměním, co se týče profese. V dotazníku jsou 4 studenti, 5 umělců a zbytek jsou naprosto odlišná zaměstnání. Další otázka byla: Inklinujete k nějakému umění? 79% lidí inklinuje k umění. 21%, lidí neinklinuje, což je hodně velký skok. Podle mé hypotézy bych to viděla na 50% na 50%.

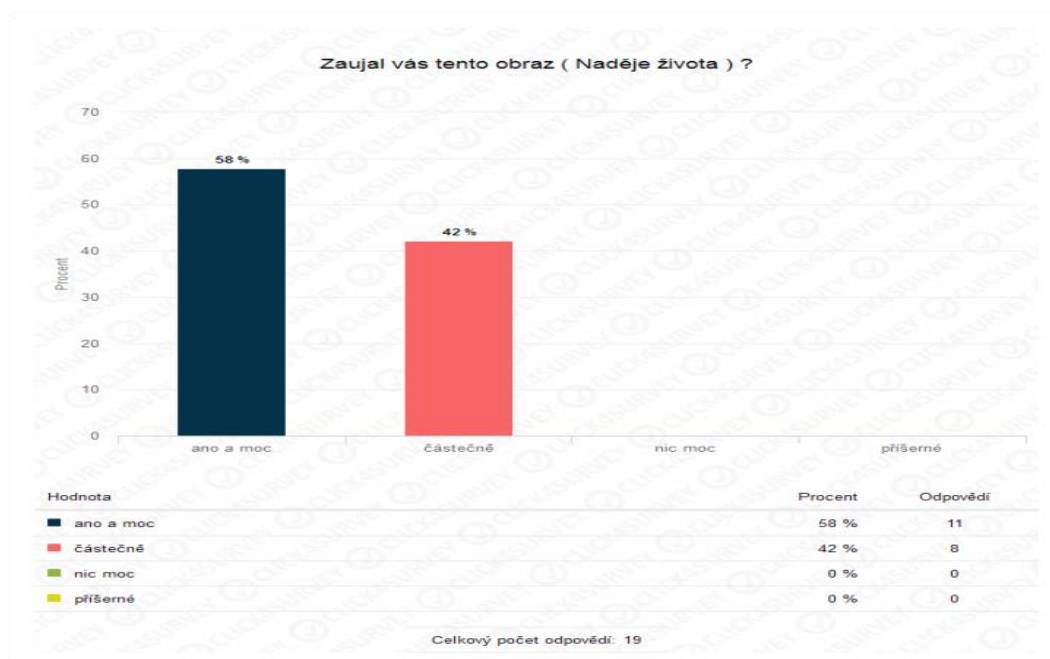
Další otázky už se týkají psychologie. U každého díla jsou dvě otázky. Jedna se týká zaujetí a druhá je psychologická.

Obrázek 1: Naděje života

Tenhle obraz hodnotilo 19 lidí. Lidé měli na výběr ze 4 možností odpovědí.

Graf 2: Jak moc zaujal obraz

Zdroj: Click4survey, online cit 2017-05-21

Zdroj.⁷¹

⁷¹ Click4survey. *Vytvořit dotazník zdarma – dotazníky a ankety* [online]. 2017. [cit 2017-05-21]. Dostupné z <https://www.click4survey.cz/>

Na grafu můžeme vidět, že je nejlépe hodnocen, nejspíš bude na lidi působit pozitivně. Což by samozřejmě mělo tak být a podle mé hypotézy bych usuzovala, že lidé tento obraz budou hodnotit pozitivně, což se také stalo.

Další otázka se týkala psychologie. Jaké pocity ve vás vyvolal tento obraz?

Lidé mohli vybírat z možností jako: Radost, klid a harmonie, pozitivní energie, smutek, nepříjemný pocit, agresi, úzkost a depresi, nic. Tenhle obraz má působit pozitivně, radostně a nadějně. Podle mé hypotézy mnoho lidí by mělo reagovat pozitivně.

Nejvíce lidí 42% zvolilo odpověď obraz Naděje života jako – Klid a harmonie.

37% lidí – Pozitivní energie.

11% lidí – Radost.

5% lidí – Úzkost a deprese

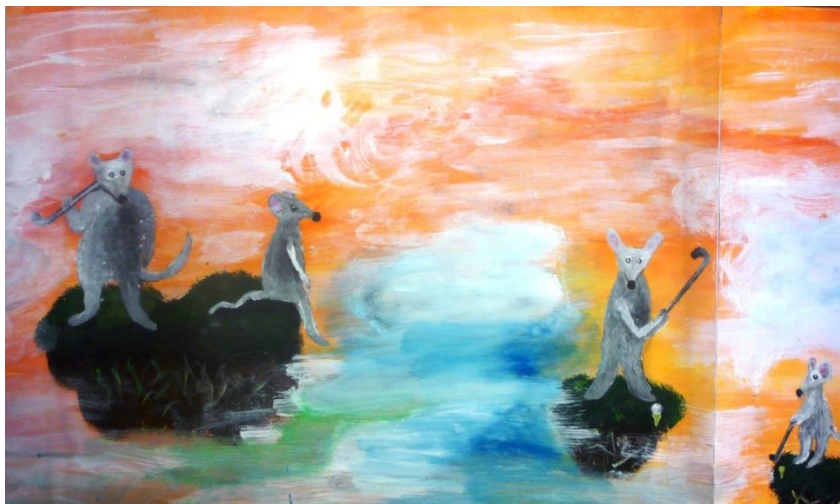
5% lidí – Nic

Otázka- Zaujal vás tento obraz (Myší sen) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, příšerné.

Odpovědi: 58% - částečně, 26% - ano moc, 16% - nic moc

U tohoto obrazu mě velice překvapily odpovědi na otázku, jaké pocity to v lidech vyvolává. Obraz má za úkol působit radostně, ale 16% lidí z něj má nepříjemný pocit. Je zajímavé se dozvědět, jak lidé vnímají obrazy, z jakých uhlů na ně pohlížejí. Přemýšlela jsem nad tím, proč tento obraz, ač je veselý působí, tak nepříjemně. Usoudila jsem, že se v tomto obraze vídají. Že žijí na malém ostrůvku, daleko od všech. Tyto malé ostrovy vznášející se ve vzduchu, tudíž nemají žádnou pevnou půdu pod nohama.

Obrázek 2: Myší sen

Obrázek 3 Čas jako lehký motýl

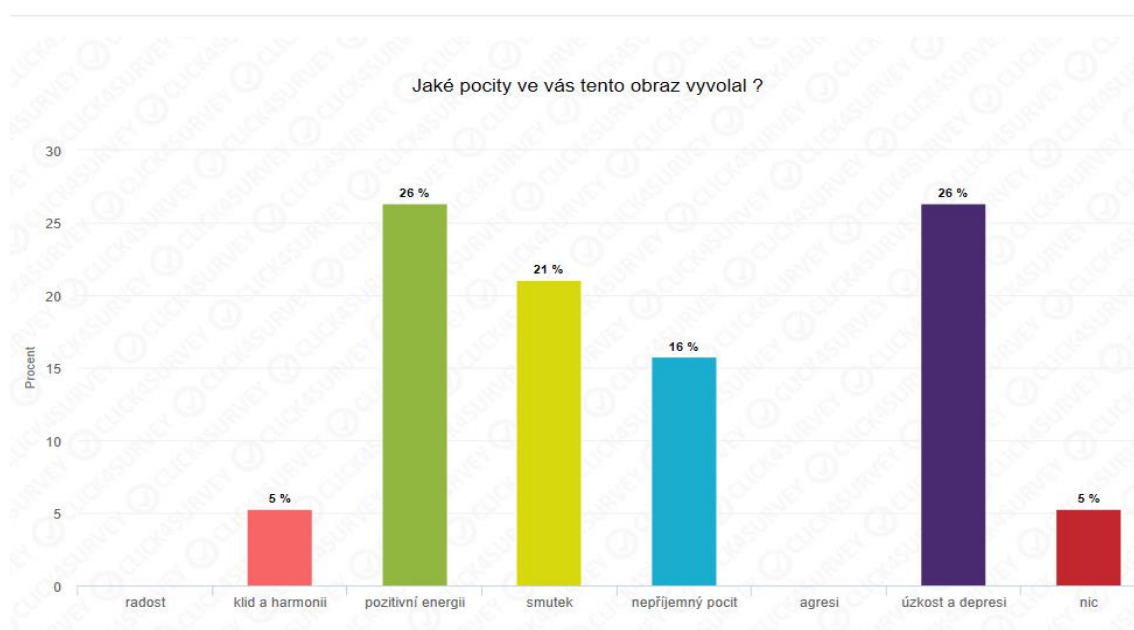
Otázka- Zaujal vás tento obraz (Čas jako lehký motýl) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, příšerné.

Odpovědi: 58% - ano moc, 37% - částečně, 5% nic moc

Tenhle obraz má vyjadřovat dvě roviny života, neboť vyjadřuje radost z mládí a pochmurnost stáří. Lidé z toho to obrazu cítili smutek 21%, úzkost a depresi 26 % největší paradox je že 26% lidí hodnotilo tento obraz jako pozitivní a 26% hodnotila část jako úzkost a depresi. Podle mé hypotézy bych usuzovala, že bude na lidi působit negativně, přesto mě jejich reakce překvapila.

Graf 3: Reakce lidí na obraz – Čas jako lehký motýl

Zdroj: Click4survey, online cit 2017-05-21

Zdroj⁷²

⁷² Click4survey. *Vytvořit dotazník zdarma – dotazníky a ankety* [online]. 2017. [cit 2017-05-21]. Dostupné z <https://www.click4survey.cz/>

Krátkometrážní film Čas jako lehký motýl byl hodnocen na druhém místě

Otázka- Zaujal vás tento krátkometrážní film (Čas jako lehký motýl) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, příšerné.

Odpovědi: 26% lidí – ano moc, 58% lidí – částečně, 16% - nic moc

V této části otázek už není na výběr z možností odpovědí a tak lidé reagují podle svého. Zajímavé je, že většina lidí, se více nerozepíše, reaguje jen jedním slovem. Myslím, že lidé, kteří se více rozepsali o tvorbě, hodnotili toto hlouběji a měli tendenci se k tomu vyjádřit více. Lze usoudit, že jsou to lidé přemýšliví, mají o umění zájem a není jim lhostejné sdělit své myšlenky. Podle mé hypotézy jsem čekala, že se lidé rozepíší. Zmíním pár těchto jedinců a jejich názorů.

Jaký pocit ve vás vyvolal tento krátkometrážní film?

Žena - 21-26 - Moravskoslezský kraj- letuška- Přemýšlení o životě, pocit zodpovědnosti za svůj život, naděje.

Žena – 21-26-Plzeňský kraj-studentka psychologie- Tento film má hloubku, myšlenku, líbí se mi sofistikované scény, které vyjadřují život. Tento krátký film mě nutí zamyslet se nad svým životem.

Ostatní lidé vnímaly depresi, chaos.

Dalším filmem byl trailer Dotek múzy, který skutečně vyjadřoval jakýsi chaos v duši. Čtyři lidé by chtěli shlédnout celý film, Ostatní vnímají chaos, zmatení, což pochopili naprosto správně. Podle mé hypotézy, jsem od diváků čekala nepochopení, chaos, ale také zvědavost o čem příběh vlastně je. Tenhle film má působit na lidské podvědomí a emoce. Je to jakási provokace. Není to běžný trailer, který nám poodhalí smysl filmu, nýbrž nás nechá v utajení. Podstatě je schválně takto natočen, aby divák neodhalil celý příběh pouze se o to pokusil.

Otázka- Zaujal vás tento trailer (Dotek múzy) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, přílišné.

Odpovědi: 32% lidí – ano moc, 63% lidí – částečně, 5% lidí – nic moc

Poslední film, který v sobě ukrývá hádanku, kterou ovšem uhodla jen jedna žena. Ostatní se jen přiblížili k pravdě, neboť snímek hodnotili, jako příliš zrychlený i to byl totiž záměr filmu. Film zobrazuje pomocí montáže metaforu a pod ní se skrývá - Staří. Film je zrychlený, jako náš krátký život. Podle mé hypotézy jsem čekala, že nikdo na tuhle hádanku neodpoví a pointu nepochopí. Tenhle film je určen pro velmi náročné publikum.

Otázka- Zaujal vás tento krátkometrážní film (Pocit) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, přílišné.

Odpovědi: 5% lidí - ano moc, 63% lidí – částečně, 26% lidí – nic moc, 5% lidí přílišné

Následují beletrie- Čas jako lehký motýl a Osudný nástup. Netušila jsem, že právě příběhy sklídí takový ohlas, ale hlavně, že to vede člověka k zamyšlení, což byl můj hlavní záměr.

Zmíním pár odpovědí na beletrii Čas jako lehký motýl

Čas jako lehký motýl:

Muž - 21-26 – Praha – student - strach ze stáří, smutek, pomíjivost lidského života, čas letí jako voda je třeba žít okamžikem. A užívat si života naplno.

Muž – 27 – 30 - Ustecký kraj – lodník - více méně tíseň a deprese, ale třeba je to mou náladou.

Muž - 51 a více - Bratislava-dizajner - patetičnost, impulz k sebereflexi.

Žena – 21 – 26 - Plzeňský kraj - studentka psychologie - Tato literární tvorba v sobě skrývá hluboké niterní uvažování. Po přečtení této krátké části textu mě mé myšlenky nutily přemýšlet nad podstatou lidského života.

Otázka- Zaujala vás tato literární tvorba (Čas jako lehký motýl) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, přílišné.

Odpovědi: 53% lidí – ano moc, 42% lidí – částečně, 5% lidí – nic moc

Beletrie – Osudný nástup

Otázka- Zaujala vás tato literární tvorba (Osudný nástup) ?

Odpovědi: Ano moc, částečně, nic moc, přílišné.

Odpovědi: 58% lidí – ano moc, 37% lidí – částečně, 5% lidí – nic moc

Většina lidí na otázku (jaké pocity ve vás literární tvorba vyvolala?) Odpovídalo někteří jedním slovem či větou, někteří se dokonce více rozepsali i ti, kteří doposud odpovídali jen jedním slovem.

ZÁVĚR

Cílem Bakalářské práce bylo zjistit z psychologického hlediska, jak má tvorba působit na publikum a jaké pocity to v nich vyvolává. Též zjistit zdali se má tvorba líbit či nikoliv. Podle dotazníkového výzkumu se mi toho podařilo docílit.

V teoretické části se práce zaměřovala na psychologii umění, kde zkoumala její podstatu a smysl. V následné kapitole se zabývala řečí literatury a tvůrčího psaní, zde nahlížela konkrétně na beletrii, nebo scénář. Další kapitola pojednávala o výtvarném umění, konkrétně surrealismu, kde vymezovala stručný náhled na minulost surrealismu a vyznačovala jeho znaky. Poslední kapitolou teoretické části byla řeč filmové tvorby, která vymezovala stručnou podstatu filmu, historie amatérské tvorby a náhledy na film dvou režisérů.

V praktické části jsem analyzovala svou tvorbu zejména beletrii, surrealistické malby a amatérské krátkometrážní filmy. Dále jsem se zabývala výzkumem mého dotazníku, kde jsem si stanovila hypotézy. Následně vyhodnocuji dotazník.

Závěry hypotéz, stanoveny v kapitole: Cíl výzkumu:

Hypotéza č. 1: (Jsem neznámý autor, očekávám spíše nepochopení a nezájem). Hypotéza se nepotvrdila, neboť jsem byla až pozitivně překvapená, kolik lidí shlédlo a hodnotilo moji tvorbu.

Hypotéza č. 2: (O umění jeví zájem převážně starší generace cca 30+ let) Hypotéza se nepotvrdila o umění podle vyhodnocení dotazníku vyšlo, že o umění jeví zájem 47% lidí kolem 21-26 let, čím jsou lidé starší podle dotazníku jeví zájem o umění méně.

Hypotéza č. 3: (Nejvíce lidí bude odpovídat na dotazník ze středních čech) Tato hypotéza se potvrdila nejvíce lidí bylo opravdu ze středních čech.

Hypotéza č. 4: (Obraz 1: Naděje Života- bude hodnocen pozitivně, neboť má tak působit.) Tato hypotéza se potvrdila, lidé skutečně hodnotili tento obraz jako pozitivní.

Hypotéza č. 5: (Obraz 2: Myší sen- Má za úkol působit radostně, na publikum tak působit bude.) Tato hypotéza se nepotvrdila. Obraz má za úkol působit radostně, ale 16% lidí z něj má nepříjemný pocit.

Hypotéza č. 6: (Obraz 3: Čas jako lehký motýl- Tenhle obraz má vyjadřovat dvě roviny života, neboť vyjadřuje radost z mládí a pochmurnost stáří. Obraz není příliš pozitivní a na lidi tak působit bude.) Tato hypotéza se potvrdila částečně, 26% lidí hodnotilo tento obraz jako pozitivní a 26% hodnotila část jako úzkost a depresi

Hypotéza č. 7: (Krátkometrážní film- Čas jako lehký motýl- Zde jsou otevřené otázky, očekávám, že se lidé více rozepíší. Film vyjadřuje nostalgii, kterou si člověk najde sám. Zamyšlení se nad životem.) Tato hypotéza se nepotvrdila, lidé se rozepsali málo.

Hypotéza č. 8: (film trailer- Dotek múzy: od diváků čekám nepochopení, chaos, ale také zvědavost o čem příběh vlastně je.) Tato hypotéza se potvrdila, někteří děj nepochopili, což byl vlastně účel, a mnoho lidí by chtělo film vidět celý

Hypotéza č. 9: (Krátkometrážní film-Pocit- Očekávám, nepochopení filmu a na hádanku nepřijdou.) Tato hypotéza se potvrdila, film nikdo nepochopil a hádanku uhodla jen jedna osoba. Tenhle film je určen pro velmi náročné publikum.

Mé hypotézy částečně vyšly. Odpovědi a hodnocení diváků mě pozitivně překvapilo, neboť jsem očekávala, spíše nepochopení, částečně nezájem, jelikož nejsem známý autor.

Myslím, že každé umění, které někde vzniká, by se nemělo jen tak přejít, ale zamyslet se nad myšlenkou. Protože umění vzniká teprve tehdy, když ho spatří jiné oko než autorovo. Neboť tvorba se dá vnímat z různých uhlů. I ten nejdepresivnější obraz může v lidech vyvolat pozitivní myšlenku. Překvapilo mě, kolik emocí se v člověku skrývá, když pohlíží na dílo, co vše se v něm mísí a díky tomuhle výzkumu jsem mohla nahlédnout do nitra lidí, do jejich názorů. Rozplakat je, rozesmát, vyvolat vzpomínky, naději. Jako začínající umělec jsem chtěla docílit, že uměleckou tvorbou, ať psanou, zfilmovanou či obrazem vyjádřenou, mohu lidem předávat toto poselství, které předává každý umělec s nadějí, že v lidech probudí vnímat podstatu umělecké tvorby.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

1. KULKA, Jiří. *Psychologie umění*, 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, ©2008. ISBN 978-80-247-2329-7
2. HRDLIČKA, František. *Průvodce po literárním řemesle: (základy tvůrčího psaní)*. 2., dopl. vyd. Praha: Akropolis, ©2008. ISBN 978-80-7304-090-1.
3. VOSTRÝ, Jaroslav. *Režie je umění*. Vyd. 2. Praha: Akademie múzických umění v Praze, Divadelní fakulta, ©2009. ISBN 978-80-7331-148-3
4. DRYJE, František, Bruno SOLAŘÍK a Martin SOUČEK, ed. *Syrové umění: sbírka Jana a Evy Švankmajerových*. Praha: Arbor vitae, © 2004. ISBN 80-85628-52-X.
5. MAGINCOVÁ, Dagmar. *Anima animus animace: Evašvakmajerjan mezi filmem a volnou tvorbou*. Praha: Slovart, © 1998. ISBN 80-901964-3-8.
6. STEJSKAL, Martin. *Rovnomoc: (sny a skutečnosti)*. Praha: Torst, ©2004. ISBN 80-7215-217-3.
7. KALIVODOVÁ, P. *Platón versus Aristotelés v náhledu na umění*. Plzeň 2015. Bakalářská práce. Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, Fakulta filozofie, Vedoucí bakalářské práce Mgr. Kryštof Boháček Ph.D. s. 26.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

1. CARRIÈRE, Jean-Claude. *Vyprávět příběh*. Vyd. v ČR 2. Přeložil Tereza BRDEČKOVÁ, přeložil Jiří DĚDEČEK. Praha: Limonádový Joe, ©2014. ISBN 978-80-905624-2-4.
2. FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. Přeložil Lukáš HOUDEK. V Praze: Rybka, ©2007. ISBN 978-80-87067-65-9.
3. NADEAU, Maurice. *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty*. Přeložil Zbyněk HAVLÍČEK. Olomouc: Votobia, © 1994. ISBN 80-85619-63-6.
4. DALÍ, Salvador. *Tajný život Salvadora Dalího*. Přeložila Ludmila VAŇKOVÁ. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, ©1994. ISBN 80-7106-082-8.
5. FISCHER, Robert. *David Lynch: temné stránky duše*. Vyd. 2., dopl. a aktualiz. Přeložila Iva KRATOCHVÍLOVÁ, přeložila Jana NÁVRATOVÁ. Brno: Jota, ©2006. s 262. ISBN 80-7217-433-9.

Seznam použitých internetových zdrojů

1. [www.i-psychologie.blog.cz: Čím se zabývá psychologie umění](http://www.i-psychologie.blog.cz/) [online]. ©2015-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://i-psychologie.blog.cz/1503/cim-se-zabyva-psychologie-umeni>
2. *Psychologie: Základní pojmy: Katarze* [online]. ©2011-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.psychology.estranky.cz/clanky/psychologie/zakladni-pojmy/katarze.html>
3. KLAUDYSOVÁ, M. *Doktorka.cz: Hlubinná abreaktivní psychoterapie* [online]. ©1999-2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://psychologie.doktorka.cz/hlubinna-abreaktivni-psychoterapie>

4. FISHEROVÁ, Daniela. *Drbání kožichu aneb poznámky ke smyslu stavbě příběhu* [online]. ©2008-2017 [cit. 2017-05-21]. Forma pdf. Dostupné z: <http://www.renenekuda.cz/kniha-drbani-kozichu-kurz-tvurciho-psani-zdarma/>
5. VINŠOVÁ, Světluše. *PravopisČeský.cz. Vypravování* [online]. ©22.3.2017 [2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.pravopiscesky.cz/vypravovani-pra-1149-9357.html>
6. Wikipedie otevřená encyklopedie, *Mimésis*. [online]. ©2015-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mim%C3%A9sis>
7. Wikipedie otevřená encyklopedie, *surrealismus* [online]. ©2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Surrealismus>
8. GLENN. Martina. *Artmuseum.cz, surrealismus*. [online]. ©1999-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=105
9. GLENN. Martina. *Artmuseum.cz, surrealismus. Salvador Dalí* [online]. ©1999-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=460
10. TEIDLOVÁ. Kateřina. *Historie českého amatérského filmu*, [online]. ©2012-2017. [2017-05-21]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/historie-ceskeho-amaterskeho-filmu/>

Seznam použitých ostatních zdrojů

1. Click4survey. *Vytvořit dotazník zdarma – dotazníky a ankety* [online]. 2017. [cit 2017-05-21]. Dostupné z <https://www.click4survey.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Naděje života.....	51
Obrázek 2: Myší sen	54
Obrázek 3 Čas jako lehký motýl.....	54

Seznam grafů

Graf 1: Cílová skupina věkové kategorie	50
Graf 2: Jak moc zaujal obraz.....	52
Graf 3: Reakce lidí na obraz – Čas jako lehký motýl	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník.....	I
Příloha B - Literární tvorba - Čas jako lehký motýl.....	II
Příloha C -Literární tvorba - Osudný nástup.....	IV
Příloha D - Filmová tvorba- 3 krátkometrážní filmy.....	VIII

Příloha A – Dotazník

Můj dotazník, který jsem vytvořila pomocí webové stránky je možné najít na tomto odkazu:

<http://www.click4survey.cz/s/12456/3f20290>

Příloha B - Literární tvorba - Čas jako lehký motýl

Čas jako lehký motýl

Je sobota odpoledne, jako každý obvyklý den odpočinku. Jen tak sedím doma, do uší mi hraje zvláště melodická hudba, kterou vydávají kapky deště. Padající z nebes jako ztrápené slzy, dopadávají na okenní sklo a jedna po druhé stékají dolů na plechový parapet. Zpívají zvláštní píseň přesně v rytmu našich starých, dřevěných a prachem pokrytých hodin visící nad krbem, které si tikají svůj čas. Jenž nikdy nevidím, kolik věcí bych mohla udělat, ale já tu jen tak bezmyšlenkovitě sedím a koukám, jak mi písek z přesýpacích hodin rychle proklouzává mezi prsty.

Tam někde venku, mraky plují po obloze stále stejným tempem. V tuhle chvíli se zvedá prudký vítr, jenž do vzduchu zvedá pohozenou igelitovou tašku a odnáší ji, kdo ví kam. Zato věčně stojící smutné a staré stromy se navzájem objímají, jako by to bylo naposledy. Jejich větve se pohupují ve větru, z něhož lehce poletují listy a pomalu klesají na zem. Jsou tu už stovky let a znají náš život jako své kořeny. Znají krásu života i bolest lidí. Kousek dál na palouku květin, kde všichni sedí pohromadě, jejich kvítky se otevírají ve sluneční záři a zavírají, když pánem nebes je měsíc. Znají krásu života a teplo slunce, ale i nemilosrdné lidi, co je od svých přátel trhají a nechají zvadnout v samotě bez slunce. Jejich vůně je tak okouzlující a svůdná, že přitahuje nádherně zbarvené motýly, jenž jsou tu proto aby žili naplno ve své krásné nepoškozené zemi. Křehcí a zranitelní drobečkové poletují z květu na květ jen chvíličku jejich krátký život jim nedovolí více, jako nám lidem. Odletí tam, kde není smutek ani bolest.

Konečně už přestalo pršet, vyrážím ven na čerstvém vzduchu. Půjdu se projít do parku, říkám si už jsem tam nebyla tak dlouho. Jdu po cestičce podél rybníka kolem mě jsou stromy. Lehký větřík mě jemně hladí po tváři. Sem jsem chodívala jako malá. Tady jsou mé vzpomínky, ale zdá se mi, že se to tu nějak změnilo. Procházím Klatovskou kolonádou a kolem kašny, která je zasypaná odpadky. Lavičky jsou nové. Sochy kolem zdobící park znázorňující roční období jsou tmavé a zmechovatělé zarostlé keři a částečně zakryté stromy. Poté jdu po cestě musím dávat pozor, abych nestoupala do kaluží. Nahlédnu do jedné z nich vidím svůj odraz, mé myšlenky tancují v tichu šeptá mi do ucha deja vu a vzpomínky nečekaně se zjevují jako bych

na chvíli vrátila čas. Všechno je tu náhle jiné, má jinou vůni, řekla bych léta. Všechno je kolem mě krásné. Vedle mě stojí tříkolka, v levé ruce držím plyšového medvídka a v pravé ruce růžovou křidu, přede mnou na cestě je namalovaný domeček a sluníčko, které se směje. Poté slyším své jméno: " Terezko! " Terezko! Volá maminka schovaná za stromem. Nemohu jí najít, ale pak na mě vybafne. Dále jdu na prolézačku a nakonec usednu na kolotoč, v tuto chvíli se vše vrací zpět do současnosti. Při této vzpomínce mi do očí vyhrkly slzy. Přemýšlela jsem nad tím, jaké to bude až za 50 či 60 let, jako stařenka půjdu se projít po parku sednu si na lavičku a budu stejně vzpomínat na to, jak jsem tu byla dnes. Pomalu odcházím z parku, ještě se na chvíli zastavím a pozoruji poletující listy kolem mě. Vítr si pohrává s listy smutných, starých stromů a víří je k nám, abychom nezapomněli, jak je život krátký...

Doma pak v šuplíku hledám zápisník, však místo zápisníku nacházím bílou čokoládu z Benátek, kterou jsem koupila před rokem a půl. Tenkrát byla moc dobrá a já si ji tam schovala, že si jí někdy dám a připomenu si Benátky. Ale jak se tak dívám, zjišťuji, že má prošlou lhůtu. V tu chvíli mi náhle připadá, že jsem, jako ta čokoláda odkládá se na lepší časy, stárne a pak se nedá sníst...

Až jednoho dne, přestanou kytky kvést, až nepoberem dech, pak zastaví se čas, budeme se dívat na šťastné lidi, co se shledali a zbaběle před štěstím neutekli. Poté začne pršet a my s ním, uvědomíme si ztrátu, otočíme se a budeme vroucně chtít vrátit čas, ale to už zná každý z nás...

Život je neskutečně krátký, jako život motýla, to malé štěstíčko schované v jeho křídlech, jenž když špatně uchopíme, rozplyneme se s časem navěky.....

Příloha C -Literární tvorba - Osudný nástup

Osudný nástup

Jako malý stojíš na tom obrovském nádraží plných možností. Máš ještě čas, je brzo, vlaky se stále nerozjely. To prostředí tě zajímá, s chutí objevuješ nové věci. Vše je náhle krásné s nadšeností prohlížíš si vozy. Hraješ si na průvodčího a nevnímáš ten dav lidí, co čeká. Někdo smutně stojí s hlavou svěšenou, hledí kamsi do prázdna. Jiní jsou netrpěliví a nervózní přešlapují na místě. Ty se jen raduješ, protože máš čas, tvůj vlak ještě nepřijel. A tak ani nevíš, že možná ten dav pojedje s tebou stejným směrem.

Slunce se vyšplhalo za obzor a městem se rozlila zář. Vlaky otevřely svou náruč. Ty jsi pochopil, že je čas vybrat si jeden z nich a jet na tu pouť světem bez hranic. Tak kterým vlakem se vydáš? V hlavě otazníky máš, nic ještě neznáš. Náhle ti to jedno není, přes noc dostals rozum, už nejsi malý. Pohlížíš kolem na dav lidí. Zaujala tě ta slečna v květinových šatech, co se na tebe usmívá? Né? A co ti muzikanti, ten hlouček ztřeštěnců, veselých, co vyhrávají? Těm musí být veselo. Půjdeš za nimi? Zdá se, že se usmíváš. Á vida! Broukáš si jejich píseň. Je tu však ještě mnoho lidí. Možná, že sis všiml toho pána, co losy prodává. Půjdeš s ním, koupíš si jeden? Co ta nebohá stařenka, co zavazadla neunesla a stěžuje si na celý svět? Nebo ti nezdvofáci co šňupou koks a mluví o lepším světě? Nelze jmenovat všechny, když každý z nich, tě může ovlivnit. Ach ano, slečna v květinových šatech upoutala tvoji pozornost. Usmívá se na tebe a svůj pramínek vlasů laškovně kroutí na prst. A ejhle zapřemýšlel jsi se příliš, vlak do kterého nastoupil hlouček muzikantů ti ujel. Mohl jsi to stihnout, kdybys nezaváhal. Musíš počkat na další.

Vlak však ne a ne přijet, má nečekané zpoždění. Lidé stojící na nástupišti jsou netrpěliví a naštvaní jejich ústa se nepatrně křiví. Koukají na hodinky a oči obracejí v sloup. V tu chvíli slunce vystřídala černá mračna, která spustila nečekanou krupěj deště. Lidé se rychle schovali do přístřeší. Nebylo slyšet nic než kapky bubnující o střechu nádraží a mumlající dvě starší ženy. A přece jen už je lehce slyšet v dáli houkání vlaku.

Už konečně zastavil před natěšený dav lidí, kteří se hned nahrnuli dovnitř, jakoby bojovali o poslední své místo. Máš ty lístky? Já nevím, asi v kapse...Povídali si dva chlapci. No konečně už sedím, bolí mě nohy... Říkala si pro sebe starší paní. Poté do vlaku nastoupila rodina, táhli velké kufry, jako by se chystali na dalekou cestu. Manželé a dvě malé děti, kteří

drželi na vodítku bílého voříška. Tak si sedneme sem ne? Povídá muž, žena odpoví Mně je to jedno, já tam vůbec jet nechci. Mám takovou žízeň...Povídá muž a v ten moment jakmile otočil víčkem od lahve skutálelo se o uličku dál. Do prdele se na to můžu vy... Co? No víčko! Já nevím, kde je, já ho nevidím. Křičel jako vesnický buran muž. To bude asi vaše! Podává víčko ochotný pán muži přes uličku. Jé děkuji a kampak jedete?...

Mnoho lidí mnoho osudů, a ty sedíš sám koukáš do okna, hledíš na ty utíkající stromy. Doma tě čeká manželka, se kterou si nemáš co říci, jsi unaven z práce. Přesto máš nutkání jít se projít po vlaku a tak vyrazíš. Cestou tě však něco zarazí, neslušné chování jedné dívky, opírající se o otevřené okno. Mladá dívka s modrými vlasy, které jí padají do velkých tmavých očí, na sobě má batikovanou zvláště střiženou halenku, krátkou sukni, vysoké boty a v nich barevné podkolenky. Krk jí zdobí náhrdelník, se zeleným kamínkem v ruce drží cigaretu a lehce vyfukuje kouř s úst. Okamžitě típni tu cigaretu, jak si to vůbec můžeš dovolit kouřit ve vlaku?! Dívka se jen ušklíbne a hluboce se zadívá do jeho rozzlobených očí, jako by ho chtěla svést a kouří dál. Tak ty jsi mi nerozuměla? Kdo to má čuchat? Takový smrad! Povídá muž, dívka odsekne ještě si nikdo nestěžoval, jsi první! Muž vzápětí odpověděl: Jakou můžeš mít tu drzost zapálit si ve vlaku, kde jsou malé děti a ještě mě tykat? Kdybys byla v mé třídě, měla by jsi to se mnou těžké, kuřáky já netoleruji! Dívka na to Aha, jsi učitel. Ano jsem a přestaň mě pořád tykat! Típní už tu cigaretu, jasný? Dívka se zase hluboce zadívala do jeho očí a pravila. Jasný! Típla A odcvrkla cigaretu, znovu pohlédla do jeho očí a mrkla jedním okem a z místa odešla. Muž se vrátil na své místo a nemohl se vzpamatovat z toho, co viděl. Očima prolétl sedačky a uviděl opět vedle přes uličku před ním sedět onu dívku, která na něj zírala. Muž si pomyslel v hlavě. Teď tě nesmím zpusit z očí, ať nevyvedeš zase nějakou hloupost. Dívka vytáhla ze své brašny skicák a aqualerové barvy a začala malovat. Muž zpozorněl, nedalo mu to a po chvíli se šel zase projít, aby zjistil co dívka maluje. Když procházel kolem ní zahlédl svůj portrét, který se mu velmi podobal. Pane bože. Vykotkal muž s překvapením. To je nádherný, kde jsi se naučila, takhle malovat? Začal se zajímat o její výtvor. Ve škole, studuji malířství a omlouvám se za to tykání. Jsem prostě taková, nežiju pravidly bez ohledu na důsledky. Myslím, že jsme se narodili jako svobodní lidé, proč se řídit pravidly, které kdosi určil? Muži začala její filozofická řeč zajímat. Můžu přisednout? Zeptal se ostýchavě muž. Dívka podala ruku se slovy. Jasně, jsem Natalie. Já jsem Adam, klidně mi tykej, když chceš. Na jejích rtech se objevil úsměv. Kolik ti je a máš někoho? Zeptala se Natálie. Je mi 36 a nikoho nemám, jsem sám. Zalhal Adam. Mě je 17 a také nikoho nemám, žiji jen s maminkou. Tatínek od nás odešel dřív než jsem se narodila. Podívej na ty lidi

kolem všichni se tváří, jako kdyby jeli na porážku a vůbec si neuvědomují jak je krásné na světě být. To já taková nejsem žiju naplno vychutnávám si každíčkou vteřinu z toho mala času co mám. A nekoukám na čas, hodinky jsem dávno zahodila. Je jedno jestli přijde člověk brzo nebo pozdě, hlavně že je šťastný. Filozofovala dívka. Muž jí bedlivě poslouchal a odvětil větou. Mně dnes ujel jeden vlak, kterým jezdím pořád, ale nikdy jsem nejel v tuhle hodinu. Dost mě to vykolejilo, měl jsem být už dávno doma. Ale co. To je jedno, na to kašlu. Dívka řekla tak to si musíme plácnout a napřáhla dlaň. Plácli si.

Tak to trvalo po určitý čas, Adam přestal jezdit tím vlakem, kterým jezdíval dřív, aby mohl potkat dívku, která mu zamotala hlavu. Ano zamiloval se do ní. Úplně zapomněl na svojí manželku. Byla to přesně holka, která od života věděla co chce, měla svůj názor na svět a hlavně byla jiná, než jeho manželka. S níž se totiž moc nesmál, o nějakém filozofování nikdy nebyla řeč.

Jednoho dne když zase jel Adam ve stejný čas vlakem, koupil Natalii obrovskou kytici červených růží. Nastoupil a v tu chvíli mu začal zvonit mobil v kapse. Manželka mu volala ze zastávky vlakového nádraží, kde na něj nečekaně čekala. On jakmile zjistil, že mu volá, ihned zaklapl mobil a přistoupil blíž k Natalii ta ho objala a políbila. Adam jí předal kytici. Z ničeho nic se v Natálčiných očí objevily slzy, ale ne radostí pohlédla na Adama a utekla před ním, jako by si vybavila nějakou negativní vzpomínku. Adam se rozutekl za ní. Když běžel do cesty se mu připletla oběžná průvodčí. Jízdenku prosím! Řekla naléhavým hlasem. Teď nemůžu, musím dohnat tu dívku. Řekl zaskočený a udýchaný Adam. Průvodčí pravila. Jakou dívku? Řekla jsem jízdenku! Tu dívku s modrými vlasy, běžela přede mnou. Tak pustíte mě? Vyhrkl Adam. To není možné, dívku s modrými vlasy jsem znávala. Jezdívávala často tímhle vlakem, byla taková zvláštní vždycky seděla u okna a čmárala si něco do bloku. Je to přesně rok co chuděrka skočila pod vlak. Prý z nešťastné lásky. Máte krásné růže. Tenkrát také dostala růže od svého milého, ale na rozloučenou. Psali to v novinách. Adam nevěřil vlastním uším, opřel se o okno a se zoufalstvím sklouzl k zemi, hlavu složil do dlaní. Potkal pravou lásku a teď o ní přišel, tolik si spolu rozuměli. V ten okamžik vlak prudce zabrzdil až koleje zapískaly. Lidé se seběhli a volali někoho přejeli, pane bože, někoho přejeli to je strašné. Adam nevnímal, byl zaskočen děsivou zprávou od průvodčí. Bylo dlouhé čekání než přijela záchranná služba. Po pár hodinách Adam zjistil, že to byla jeho manželka, kterou vlak přejel.

Čekala na něho, aby mu radostně oznámila, že je těhotná. Zrovna, když mu opět volala, nerozhlédla se a nešťastnou náhodou vstoupila do kolejnice.

Když se to Adam dozvěděl, utíkal do nemocnice, kde jeho manželka umírala. V ruce nesl kytici růží, které měl původně dát dívce, co mu zamotala hlavu a svedla na scestí, dívka co byla pouhým duchem, jeho představ. Až teprve teď si uvědomil, když přistoupil blíže k její posteli, jak velkou chybu udělal, jaký poklad vedle sebe nevnímal a ztratil. Nastoupil tenkrát do špatného vlaku, kdyby nezaváhal, mohl jí zachránit. Poprvé za celý život jí přinesl růže...

Příloha D - Filmová tvorba- 3 krátkometrážní filmy

Filmy je možné zhlédnout z těchto odkazů, jako neveřejná videa:

<https://www.youtube.com/watch?v=aICwkTw5Yxg> Čas jako lehký motýl

https://www.youtube.com/watch?v=q-DJN_N3D90 Pocit

<https://www.youtube.com/watch?v=WuMS4J0zjOA> Trailer – Dotek múzy

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Páclová

Obor: Scénická a mediální studia

Forma studia: prezenční

Název práce: Působení uměleckého díla neznámého autora na publikum

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 8

Počet titulů českých použitých zdrojů: 6

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 5

Počet internetových zdrojů: 11

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: Mgr. Mercedes Wimmerová